

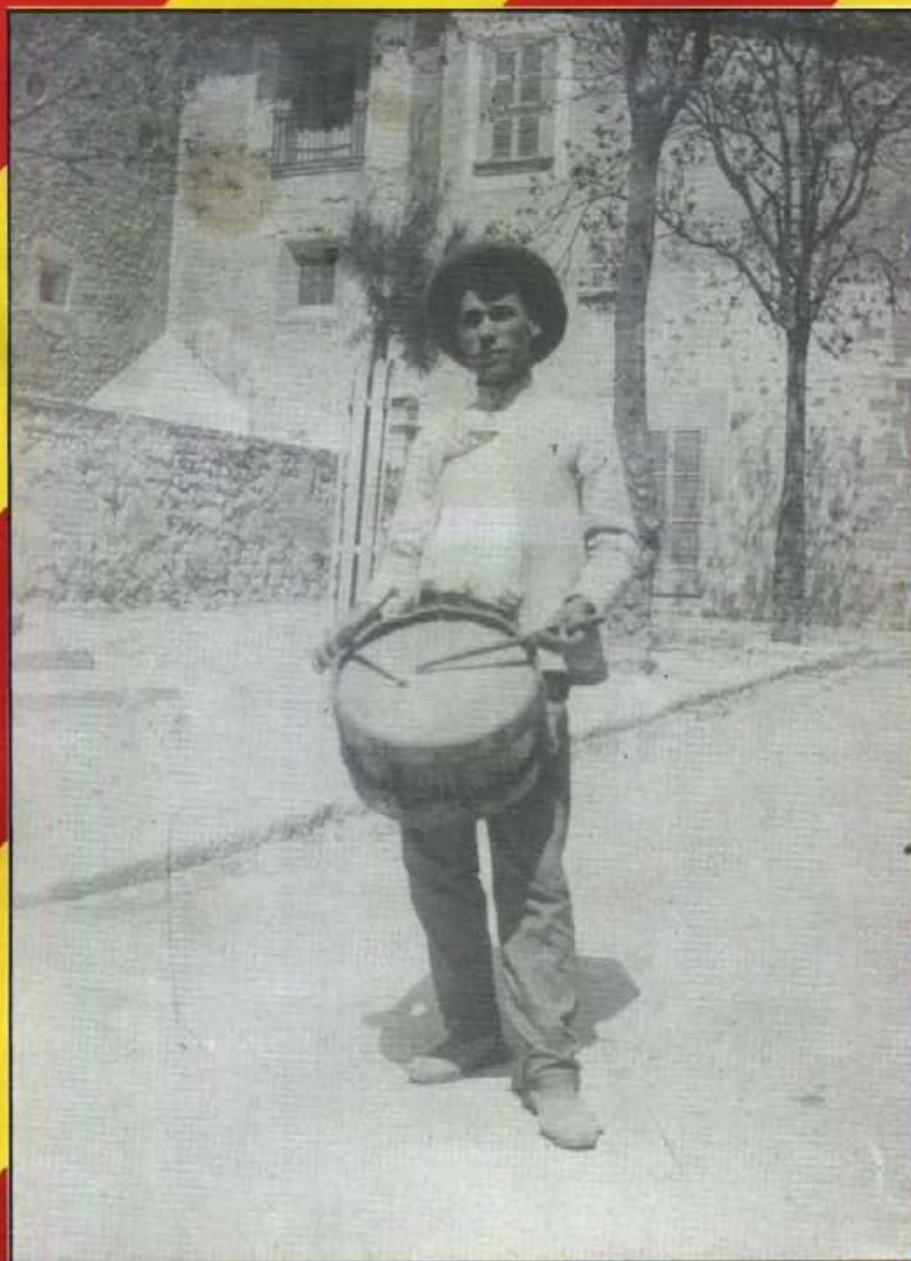
BONIA PAU

PREMSO
CORONA

Núm 467 - Any XL

MONTUÏRI

GENER 1992

40 ANYS

Els números de *Bona Pau* que han deixat estela

D'entre els 467 números de *Bona Pau* que han sortit al llarg dels 40 anys d'existència, considerem que són molts els que han deixat estela, però sobretot els 8 que reproduïm en aquesta pàgina:

El núm. 1 per ser el primer; el núm. 4 per passar del format d'octavilla a quartilla; el núm. 100 per haver arribat a centenari; el 200, que ja teníem 17 anys, com a doble centenari; el 287 per complir les noces d'argent, el 335 per passar del format de quartilla a foli; el 347 per haver arribat els 30 anys i el 407 per haver assolit els 35. Com també ho serà el 467 commemoratiu dels 40 anys.

Número 335: 3a. època. Gener 1981

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

27 de Enero de 1952 - Número 1

CURACION DE UN LEPROSO
Domingo III después de Epifanía

Señor, si quieres, puedes limpiarte. La curación del leproso es perfecta, dice el Criterionismo; tiene las dos condiciones, la profunda y castellan bunitide de la realidad. La le manifiesta el leproso en la adoración de Jesús la costumbre en la aspiración del Para se trata de un bien material, como es la salud del cuerpo; por otro lado, si quieres, dejando a su voluntad la curación. Son las dos condiciones de nuestra plégeta, cuando se trata de pedirte a Dios bienes terrenales. Señor, esta Teodiplosia: mi miseria es profunda, pero ignora en estos momentos si me conviene salir de ella; si me place, socorredme. (El Evangelio explicado, Comal).

RECUERDA: Que la Bula de 1951 valia hasta dia 23 de Enero. ¿Has tomado la bula que corresponde a tus ingresos? Haz esta limosna a la Iglesia.

MOVIMIENTO DE LA PARROQUIA AÑO 1951

Nacimientos		Defunciones	
Niños	56	Hombres	17
Niñas	8	Mujeres	15
Total	64	Total	32
Matrimonios	33	Defunciones	32
Celebrados en Montuiri	13	34	Nacimientos
Celebrados fuera de Montuiri	1	08	Pérdidas

Número 1: Gener de 1952

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Junio 1953

SUPERACION

Marzo de 1953. Después de haber leído el artículo de este número, publicado en esta revista, me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia. Recuerdo muy bien que me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia. Recuerdo muy bien que me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

Si bien es verdad que aquellos errores cometidos no podían ser ni el fin ni la extensión del pecado o el pecado. Recuerdo muy bien que me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

El Sr. Ferrer, obispo de nuestra diócesis, después de haber leído el artículo de este número, publicado en esta revista, me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

Después de haber leído el artículo de este número, publicado en esta revista, me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

Número 4: Juny de 1953

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Octubre 1969

EL NUMERO 200

Este número de Bona Pau cumple su vigésimo aniversario. Desde su nacimiento en 1949, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio. Este número de Bona Pau cumple su vigésimo aniversario. Desde su nacimiento en 1949, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio.

Número 200: Octubre de 1969

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Gener 1982

FA TRENTA ANYS

Este número de Bona Pau cumple su trigésimo aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio. Este número de Bona Pau cumple su trigésimo aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio.

Número 347: 30 anys. Gener 1982

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Juny 1961

OPTIMISMO Y ESPERANZA

Este número de Bona Pau trata sobre el optimismo y la esperanza. El Sr. Ferrer, obispo de nuestra diócesis, después de haber leído el artículo de este número, publicado en esta revista, me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

JUNTO A LA JERARQUIA

Este número de Bona Pau trata sobre la jerarquía. El Sr. Ferrer, obispo de nuestra diócesis, después de haber leído el artículo de este número, publicado en esta revista, me acordé de un caso que me ocurrió en mi infancia.

Número 100: Juny de 1961

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Gener 1977

VEINTICINCO AÑOS

Este número de Bona Pau cumple su vigésimo quinto aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio. Este número de Bona Pau cumple su vigésimo quinto aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio.

Número 287: 25 anys. Gener 1977

BONA PAU
Hoja Parroquial de Montuiri

Gener 1987

35 ANYS

Este número de Bona Pau cumple su trigésimo quinto aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio. Este número de Bona Pau cumple su trigésimo quinto aniversario. Desde su nacimiento en 1952, ha crecido y se ha desarrollado, pasando de un formato de octavilla a uno de folio.

Número 407: 35 anys. Gener 1987

A la portada, en "Darreta" quan devers els anys 15 era saig i tot ufanós feia les crides

EDITORIAL

Quaranta anys de camí informatiu

Totes les coses d'aquest món són relatives, és a dir que normalment tenen la importància que els humans els donem. Les noces d'argent o d'or d'un matrimoni, adquireixen el relleu que la parella els vulgui donar. El mateix passa amb molts d'altres esdeveniments i aniversaris que se celebren.

Els quaranta anys d'una persona solen ser signe de maduresa i plenitud de vida. El número quaranta —que es troba molt sovint dins la Bíblia— designa convencionalment els anys d'una generació. Per a nosaltres, quaranta anys de publicar mensualment i sense interrupció la nostra revista BONA PAU signifiquen bàsicament:

- El resultat d'un esforç i d'una dedicació que només es poden explicar des de l'amor de fer poble i mantenir-lo informat.

- Una constància a prova de sacrificis que han sabut aportar totes aquelles persones que durant aquest període han col·laborat fent possible que BONA PAU sortís cada mes sense faltar a la seva cita.

- La satisfacció d'un poble que acull amb vertader delit la revista, que l'estima, i per això la critica quan creu veure-hi qualche desviació, sia del sentit que sigui.

- La perseverància d'un mitjà de difusió que durant quaranta anys ha mantingut enllaçats Montuïri amb multitud de persones que per diferents raons es veuen obligades a viure enfora del seu poble.

- L'oferiment d'una tribuna, des de la qual han pogut parlar i dirigir-se als montuïrers aquelles persones que han tengut qualche cosa que dir o ha interessat als lectors saber tant les seves inquietuds com les seves realitzacions.

I especialment i sobretot la commemoració d'aquest quaranta aniversari suposarà:

- Una aturada en el camí informatiu-informatiu, per veure la ruta feta, corregir les equivocacions comeses i emprendre amb nou alè la marxa de la comunicació, per tal de servir tan objectivament com sia possible els nostres lectors.

Dues fotos de tres montuïrers de principis de segle. Cal fixar-se com anaven vestits. Amb un mocador pel cap, un sol botó tant als calçons com en el jac. El de la dreta és en "Darreta", que fou saig, abans d'anar-se'n a Amèrica.

Els començaments... i fins avui

La joventut montuïrera de 1952 vivia dies d'eufòria, sobretot aquella que s'acostava a l'Església. El rector, D. Bernat, en aquell temps es movia aquí i allà, i juntament amb persones madures, desitjava, no sols el bé espiritual del poble, sinó que pretenia, més que influir dins les famílies de la seva guarda, aconseguir millores per al seu ramat.

Per altra part l'acció de l'Església era recolzada pel poder aleshores establert. El desig de donar a conèixer més i més el que feien les institucions que d'ella depenien, com era l'Acció Catòlica en les quatre branques (joventut masculina i femenina, homes i dones), les Filles de Maria, els Cursets de Cristiandat, les obreries... precisava d'un mitjà de difusió que arribàs per tot.

I a Montuïri, com a altres pobles, hi havia ganes de regenerar, d'aconseguir millores, de fer coses. D'aquí que alguns joves il·lusionats, tot i volent provar d'escriure, veieren en l'aparició d'aquest full, un mitjà on podien esbrinar els seus coneixements literaris i a la vegada assolir l'objectiu de difondre, a més del que passava a l'Església, algunes pinzellades dels pocs esdeveniments que es donaven a Montuïri. I, per altra part, com que tampoc es comptava ni amb fons ni manco amb subscriptors i lectors disposats a encarar les fortes despeses que suposava l'edició d'una revista més o manco digna, ens haguérem de conformar amb una simple octavilla, a la qual, sense discussió, batiàrem amb el nom de **Bona Pau**.

Aquesta eixida sols durà tres mesos: gener, febrer i març de 1952. Després, per raons de manca de constància, ens aturàrem; però a l'any següent, amb renovats delits i amb el ferm propòsit de perseverar, reemprenguérem l'aventura —aquesta, creim, és la paraula exacta— de millorar en contingut i extensió aquesta publi-

cació, encara que aleshores no omplia les exigències d'una revista amb les característiques que haurien estat desitjables. Però ni la situació política d'aquell temps permetien altra cosa, ni tampoc als qui la fèiem ens podien demanar més. Així ens sostenguérem fins al desembre de 1980. L'any 1981 prenguérem més vol, ens férem més del poble, i de llavors ençà hem

renovat els nostres esforços perquè **Bona Pau**, a més d'esser la revista de Montuïri i per a Montuïri, milloràs en tots els aspectes.

I encara que per l'acollida que avui té **Bona Pau** dins i fora del poble ens consideram suficientment acceptats, correspon als lectors aprovar o rebutjar les nostres realitzacions.

Onofre Arbona

Amb aquesta il·lustració va voler el nostre dibuixant, Mateu Rigo, deixar constància de la satisfacció per complir el 40 anys d'existència de Bona Pau

UN QUARANTA ANIVERSARI PLE DE PAU

Què he de dir als montuïers sobre **Bona Pau** que no sapiguen tots i cada un dels qui viviu en aquest poble que tant estimam!

Bona Pau fa quaranta anys que sortí al carrer d'una manera senzilla, però amb la força de la il·lusió, la qual ha fet possible que hagi arribat a gairebé totes les cases del nostre poble durant aquests anys.

Bona Pau, emperò, té un mèrit especial, i és el d'haver contribuït al llarg dels anys a crear esperit de consciència de poble en una línia seriosa i de servei a la col·lectivitat. Això ho han fet possible un

grup de persones que, sense mirar el temps ni l'esforç, d'una manera altruista, hi han posat el cos i l'ànima, per elaborar un producte informatiu, cada dia millor.

Son quaranta anys i es diu de pressa, però aquest aniversari que celebrem amb orgull i alegria —només faltaria que no fos així—, com a montuïer, i també com a President del Consell Insular de Mallorca, m'omple de satisfacció; perquè Montuïri té escrites les planes de la seva petita història gràcies a **Bona Pau**. M'omple de satisfacció que Montuïri demostrï que és un poble viu i participatiu i

BONA PAU

Director

Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap

Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors

Joan Miralles i Monserrat
Catalina Sastre Pericàs
Andreu Genovart Orell
Pere Orpí Ferrer
Ma. Antònia Rigo Gallard
Maria Cerdà Miralles
Guillem Mas Miralles
Miquel Martorell Arbona
Gaspar Socias Mora

Dibuixants

Mateu Rigo Bonet
Catalina Sastre Pericàs

Administració

Aina Socias Miralles
Joana Ramonell Sastre

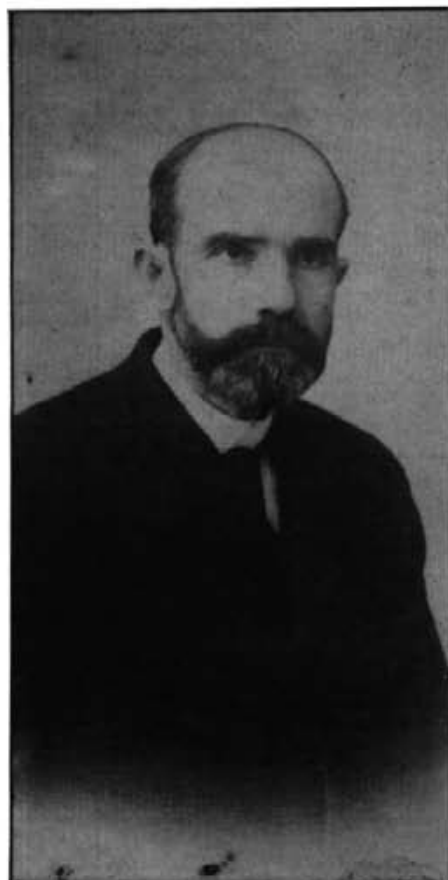
*Amb motiu de la celebració del quaranta aniversari de **Bona Pau**, el mateix Joan Verger demanà al nostre director, Onofre Arbona, que posàs amb ell.*

Bona Pau n'és un exemple il·lustratiu. I m'omple també de satisfacció comptar amb bons amics, com en Onofre Arbona, a **Bona Pau**. A tu i a totes les persones que heu fet possible la publicació, gràcies i que per molts d'anys poguem comptar amb vosaltres.

Però **Bona Pau** ja no és tan sols obra d'un petit col·lectiu de persones, **Bona Pau** és part de tots els montuïers que la sentim nostra. Per això, si algun dia morís, nosaltres també moriríem un poc amb ella. I com que tal cosa no la volem, aprofitarem la celebració per unir el desig de tots d'arribar, no tan sols a les noces d'or, sinó a celebracions centenàries.

Molts d'anys!

Joan Verger Pocovi
President del Consell Insular de Mallorca

Don Josep Gallard, padrí del metge
D. Joan Ferrando
(Foto de pincipis de l'acual segle)

40è. Aniversari de Bona Pau

PROGRAMA

Actes organitzats per l'Ajuntament de Montuïri
que se celebraran en motiu del 40è. aniversari de

BONA PAU

Diumenge dia 26 de gener de 1992

- A les 11.- **Missa solemne** a l'església parroquial a la que hi estan convidats els qui han estat rectors de Montuïri els 40 anys d'existència de **Bona Pau** i capellans vinculats a Montuïri. La Coral "Mont-Lliri" cantarà la missa "Mater Amabilis" del Pare Martorell i l'agrupació "Flor de Murta" ballarà l'oferta.
- A les 12.- **Acte d'homenatge** que l'Ajuntament en nom del poble retrà a **Bona Pau** a la sala d'actes de la Casa de la Vila.
- A les 13.- **Descobrimet d'un monolit i una placa** a la carretera del Puig de Sant Miquel, en recordança d'aquells que la feren possible fa 42 anys.
- A les 14.- Dinar de companyonia al Restaurant "Cas Carboner".

(Es poden retirar els tiquets a l'Ajuntament)

Aquesta fotografia feta la dècada dels anys deu és tot un símbol. Assegut a una escala, en Jordi "Muro" porta una "indumentària" pròpia d'aquell temps. No manca el mocador que cobria el cap.

Davers l'any vint-i-cinc es trobaven a l'estació del tren molts d'amics. Aleshores era "jefe" de l'estació en Soler (conegut p'en "Cafetet"). Entre altres, també hem conegut en Tomeu de Sa Mata.

Dos dits de seny 40 anys de caparrudesa

"Qui no se cansa, alcança", diu un refrany molt antic, que potser ja conceixien, fa quaranta anys, els qui tengueren la idea de posar en marxa la publicació de **Bona Pau**. En aquest cas no s'ha tractat només d'alcançar, sinó de superar, ja que d'una fulletona com era al principi s'ha convertit en una revista de molta extensió i contingut.

En algunes ocasions s'ha comentat que a Montuïri moltes iniciatives solen tenir "investida de cavall i arribada d'ase", per la manca de constància i/o de previsió. Això no ha succeït amb **Bona Pau**, sinó al contrari: la partida va esser humil i no sabem com serà l'arribada; la carrera segueix amb noves inquietuds i forces renovades. I és que no es tracta d'una correguda de velocitat, sinó de resistència.

Més encara: en més de dues ocasions, al llarg dels quaranta anys, s'ha convertit en una vertadera cursa d'obstacles: o bé d'ordre intern, per la manca de col·laboració i recolzament, o bé d'ordre extern (traves burocràtiques, crítiques destructives, etc.).

Solen dir també que "moltes mosques maten un ase". En el cas de **Bona Pau**, no es pot dir que siguin moltes les "mosques" que hi participen, però sí les suficients perquè cada mes pugui sortir puntualment al carrer. Des de l'infatigable director fins a la darrera de les repartidores, passant per la llista de col·laboradors habituals o esporàdics, cadascú hi aporta el seu gra d'arena. La seva paga, ja se sap: la satisfacció de prestar un servei a la comunitat i contribuir a fer poble. I això no es pot valorar en diners.

Si haguéssim de sumar tot el seny que ha suposat la trajectòria de **Bona Pau**, tal volta hauríem de titular aquesta secció "Quaranta pams de seny". De tots depèn que en pugui tenir quaranta més, si les

noves generacions estan disposades a assumir el relleu per continuar la carrera.

La meta no és un punt estàtic, sinó dinàmic, que es va assolint un més darrera l'altre. Per aguantar

sense defallir, com en molts d'aspectes de la vida, el problema no són els diners ni el posseir unes qualitats especials. Basta tenir una bona dosi de bona voluntat, d'amor al poble... i sobretot, de caparrudesa.

Salomó

La peregrinació de montuïrers a Lluç de l'any 1908 fou molt nombrosa

L'enyorat vicari "Queló" devora els graons després de la nevada de l'any 1955

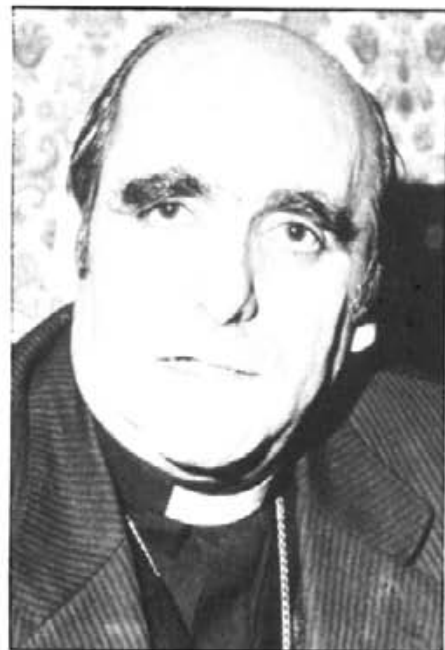
Era el 20 de març de 1929, un diumenge, quan la gent sortia de missa i a plaça encara hi havia els arbres grossos que més tard llevaren. No hi havia vehicles, tot era pau i tranquil·litat

Vella postal de l'arribada al Santuari de la Mare de Déu de la Bona Pau. Devora, el petit cementeri

***Bona Pau*, promociadora de poble**

**ALS RESPONSABLES
I ALS LECTORS DE
LA REVISTA
MONTUÏRERA
BONA PAU
EN EL SEU 40è.
ANIVERSARI**

En la celebració del 40è. aniversari de **Bona Pau**, desig que la vostra revista sigui tan viva, tan actual, tan promociadora del Poble i, sobretot, tan evangèlica i estimuladora de la comunitat parroquial en el present i en el futur com ho ha estat en el passat.

Que la Mare de Déu de la Bona Pau vos concedesqui el goig de fer créixer cada vegada més la "bona pau" —la pau de Jesús que neix de la justícia i de l'amor— al bell mig del vostre Poble.

Ben afectuosament i amb la millor benedicció.

Teodor Úbeda, Bisbe de Mallorca

Era pels voltants dels anys trenta d'aquest segle quan amb el vicari Torrents un bon grup de joves montuïrers dels molts que anaven a l'església i rebien les ensenyances de tan estimat vicari, acudiren a Lluç en una de les moltes excursions que amb tanta freqüència feien amb ell

LA SALUTACIÓ DEL BATLE

Bona Pau és una satisfacció i un estímul per al poble

mitjà escrit que cada mes divulgui tot el que passa i posteriorment es faci present a gairebé totes les cases de la vila; tant és així que **Bona Pau** s'ha constituït en el vehicle de comunicació mitjançant el qual arriben pertot les notícies i els comunicats que poc o molt interessin a tots els montuïrers. I al mateix temps i per altra part, **Bona Pau** representa una espècie de mòvil cultural que s'espargeix des d'un a l'altre cap de la vila.

Si repassàssim el contingut de les edicions aparegudes al llarg d'aquests 40 anys, altra volta fruiríem redescobrint un gran nombre d'esdeveniments que ara resten amagats i oblidats pel temps i que constitueixen la història de Montuïri. I gràcies a **Bona Pau**, sens dubte, romandran perennement a l'abast de tothom.

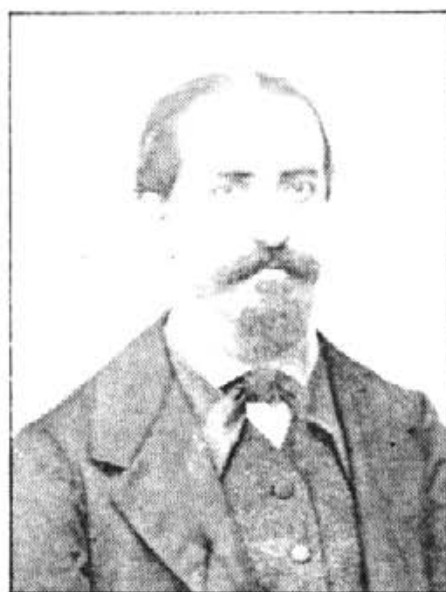
I tot això ha estat i és possible gràcies a la col.laboració desinteressada i entusiasta d'un grapat de nins, joves i adults montuïrers, i sobretot a la gran labor d'un home que durant aquests 40 anys ha estat al front de **Bona Pau**, n'Onofre Arbona.

Per tot això i perquè volem que la gent prengui consciència de la

importància d'aquest fet, l'Ajuntament de Montuïri i el qui això firma, com a batle, hem volgut celebrar amb uns actes commemoratius aquests 40 anys d'informació local, als quals hi està convidat tot el poble.

Enhorabona i **Bona Pau** per molts d'anys!

*Joan Antoni Ramonell Amengual
Batle*

Bartomeu Ferrando Manera (1830-1894) a més d'esser un dels personatges més representatius del seu temps a Montuïri fou batle fa exactament cent anys

La foto de l'esquerra correspon a la família del metge Ferrando, però abans de néixer ell. Pare, tio, padri i servents. La de la dreta és de la seva tia Apol·lònia, de darrerria de segle passat.

L'ANY QUE VA APARÈIXER BONA PAU

El món no estava molt trempat

L'ANY 1952

Amb aquest article volem recordar de forma breu com era l'any en què va aparèixer Bona Pau. El dividirem en quatre apartats que ens facilitaran la descripció: el món, l'estat espanyol, Mallorca i, finalment, Montuiri.

EL MÓN

No es pot dir que el món estigués molt trempat l'any 1952 (si és que mai hi ha estat). La situació general era la que ha perdurat quasi bé fins fa uns dos anys.

La guerra freda que enfrontava els dos blocs dominants, comandats pels Estats Units i la Unió Soviètica era, a segons quines zones del planeta, més bé calenta. Una successiva sèrie de guerres locals, promogues la seva major part per grups comunistes, convertia el món en un gran tauler de joc de dames.

A Corea la guerra entre el nord i el sud prosseguia. La intervenció xinesa i la dels cascs blaus de les Nacions Unides estabilitzà el conflicte al paral·lel 38. A Indoxina els francesos també eren atacats pels comunistes vietnamites.

A Africa els disturbis nacionalistes es donaven de cada vegada d'una manera més sovint i per tot arreu.

Però si aquests fets internacionals ocorregueren durant una sèrie d'anys a la dècada dels cinquanta, vegem ara, en concret, els de l'any 1952.

- El 6 de febrer mor a Sandringham (Anglaterra) el Rei George VI. El substitueix al tron britànic l'actual reina Elisabet II.

- Dia 16 de febrer, Grècia i Turquia s'adhereixen oficialment a l'OTAN.

- Dia 10 de març, Fulgencio Baptista dirigeix un cop d'estat a Cuba instaurant una dictadura militar a la qual donen suport els Estats Units i es perllongarà fins a l'any 1959, en què Fidel Castro prendrà el poder.

- Dia 3 de maig, el govern xilè s'incauta de les mines de coure del país.

- El 8 de maig, mor a Noordwijk, Països Baixos la pedagoga italiana Maria Montessori, implantadora d'un mètode

Encara que l'any 1952 els continents successos assolien bona part del planeta i les condicions de vida eren magres, de tant en tant i en hivern i tot, alguns balls de pagès, a plaça, atreïen bon nombre de montuïers.

educatiu que porta el seu nom i que pretenia evidenciar i potenciar totes les aptituds biològiques de l'infant.

- Dia 14 de maig, el president bolivià Paz Estenssoro nacionalitza les mines d'estany.

- Dia 27 de maig es firma el tractat de la Comunitat Defensiva Europea.

- El dia 11 de juliol, Dwight D. Eisenhower és elegit president dels Estats Units.

- Dia 25 de juliol entra en vigor la Constitució, que defineix Puerto Rico com estat lliure associat als Estats Units.

- Dia 26 de juliol, mor Maria Eva Duarte de Perón víctima d'una leucèmia. *"Eva Perón, esposa del presidente argentino Juan Domingo Perón y líder de las masas trabajadoras, los descamisados, para quienes era sencillamente Evita. Durante dos semanas, millones de argentinos desfilaron ante el féretro, instalado en el Ministerio de Trabajo, de la ya Jefa espiritual de la nación, título póstumo que le otorgó el gobierno. Con la muerte de Evita, Perón perdía el más firme sostén de su movimiento, y el proletariado, la más tenaz defensora de sus derechos".*

- Dia 4 de setembre, Ernest Hemingway publica la seva novel·la "El vell i la mar".

- Dia 10 d'octubre s'estrena a Londres el film "Candilejas" de Charles Chaplin.

- El mateix dia és concedit el Premi Nobel de la Pau al teòleg, metge i filàntrop francès Albert Schweitzer. El de literatura és atorgat a l'escriptor francès François Mauriac.

- Dia 18 de novembre, mor el poeta francès Paul Eluard.

- Dia 3 de desembre Marcos Pérez Jiménez s'autoproclama president provisional de Veneçuela.

- Egipte es converteix en república. La monarquia és expulsada.

- El rei Talal de Jordània abdica en favor del seu fill Hussein.

- Acaba l'ocupació aliada d'Alemanya Occidental.

- Rocky Marciano aconsegueix la corona dels pesos pesats de boxa en derrotar Joe Walcott a Finlàndia.

- També l'any 1952 fou any olímpic. Els jocs se celebraren a la capital finlandesa Helsinki.

(Continua a la pàgina següent)

L'ANY QUE VA APARÈIXER BONA PAU

Espanya destacava pel seu anticomunisme

Aquell any desaparegueren les cartilles de racionament

(Ve de la pàgina anterior)

L'ESTAT ESPANYOL

L'Espanya de l'any 1952 no es pot deslligar del capítol anterior. La situació internacional conduïa els països del bloc occidental a la necessitat de comptar amb tots els aliats possibles, encara que no es distingissin precisament per la defensa dels valors democràtics.

Espanya era un enclavament estratègic del Mediterrani Occidental i el règim del general Franco, si en alguna cosa destacava, era pel seu anticomunisme. Per tant, la consideració, per part especialment dels Estats Units respecte al govern espanyol, anava variant poc a poc.

Quant a l'interior, s'havia superat ja la dècada dels quaranta — a la qual podem considerar la pitjor del segle — i algunes institucions cobraven cada dia més poder dins l'estat, especialment l'església catòlica, que anava substituïnt els sectors més radicals del règim, com eren els falangistes, tradicionalistes, etc. Es el que s'ha conegut com a canvi del "Nacional-Sindicalismo" al "Nacional-Catolicismo".

Els fets més importants d'aquell any foren:

- L'Import-Export Bank concedeix a Espanya un préstec de 62'5 milions de dòlars.

- Dia 18 de febrer mor a Madrid el conegut dramaturg Enrique Jardiel Poncela.

- Dia 21 de març se suprimeix el racionament del pa. "Espanya, 15 de junio de 1952.- A partir de esta fecha van a desaparecer en España las cartillas de racionamiento. Se instauraron poco después de finalizar la guerra, una vez unificado el país, puesto que en la España nacionalista los suministros alimenticios habían sido suficientes, lo que ya no ocurre cuando se debe atender a la que fuera zona republicana, donde escaseaban los víveres. La "nueva España" no podrá poner control al estraperlo, que enseguida se organizará como medio de obtener todo aquello que está racionado a precios oficiales. El aceite (de mezcla), el azúcar (moreno), el pan (ne-

Era pel setembre de 1936 quan el "Conde Rossi" visità Montuiri i soldats i milicians per plaça desfilaron victoriosos. Però 16 anys després encara es recordaven els tristes dies d'un nefast enfrontament

gro, con cuerdas e irreconocible), garbanzos y lentejas (con pedruscos), grasa, manteca, chocolate (de algarroba), todo esto podía figurar en el reparto de una semana con los cupones correspondientes, o de "varios". En el mercado negro se obtenían esos mismos productos, al doble o triple del precio oficial, o "auténticos", a un precio inasequible por completo para compras diarias. La eliminación del racionamiento trajo como por ensalmo el que se esfumara el mercado negro, donde tantos estraperlistas se habían hecho ricos. Los niveles de consumo volvían a ser los del 1931, para arrancar ya desde ahí".

- Dia 1 d'abril s'estableix la llibertat de preus, comerç i circulació de productes alimentaris.

- Dia 7 d'abril s'aprova el "Plan Badajoz". Quan de petits anàvem al cinema, sempre ens posaven el NO-DO abans de començar la pel·lícula. Si alguna cosa em quedà gravada al meu cap en aquells avorrits noticiaris era la veu d'en Matias Prats, la inauguració de pantans pel Caudillo i els "avanços" (així, entre cometes) del "Trasvase Tajo-Segura" i el "Plan Badajoz". Respecte a aquest darrer, tan sols assenyalar que fou un autèntic desastre i un pou sense fons per a la Hisenda estatal. Els presumibles pagesos extremenys tenien més interès

en marxar a Madrid, Barcelona o Düsseldorf que quedar a la seva terra treballant en el camp.

- Dia 14 d'abril Franco i el cap de l'Estat portuguès Oliveira Salazar s'entrevistaren a Ciudad Rodrigo (Salamanca).

- Dia 17 de maig s'inaugurà el Congrés Eucarístic Internacional a Barcelona. "Barcelona, 27 de mayo de 1952.- Se inaugura en la Ciudad Condal el XXXV Congreso Eucarístico Internacional, el primero que se celebra desde el final de la Segunda Guerra Mundial.- Bajo el lema "La Eucaristia y la Paz" Barcelona recibe a los congresistas y al legado pontificio, cardenal Tedeschini, quien inaugura el congreso que se prolonga hasta el 1 de junio. Se celebran sesiones generales en el paraninfo de la Universidad, en la que se estudian cinco aspectos fundamentales de la Eucaristia y la paz, correspondientes a cinco situaciones en que se desarrolla la vida del hombre: como individuo, como miembro de la familia, de la sociedad nacional, de la sociedad internacional y de la Iglesia. Estos cinco aspectos se estudian desde el punto de vista de la Sagrada Escritura, liturgia, moral, teología, derecho, sociología, pastoral, pedagogia, historia, arqueología y teología

(Continúa a la página siguiente)

L'ANY QUE VA APARÈIXER BONA PAU

Les notícies de Mallorca semblaven una bassa d'oli Pere Capellà estenà aquell any "El carrer de les tres Roses"

(Ve de la pàgina anterior)

oriental.- Se leen un total de 180 comunicaciones, interviniendo figuras del pensamiento católico, como Reginaldo Garrigou-Lagrange, Agustín Bea, Lorenzo River, Pio Parsch, etc." (CE).

- El F.C. Barcelona es proclama campió de lliga i de la Copa del Generalíssim de futbol de la temporada 1951-52.

- Dia 18 de novembre Espanya és admesa a la UNESCO.

- Dia 20 de desembre el Govern institueix la Llei de Concentració Parcel·laria "Madrid, 20 de diciembre de 1952.- Es promulgada la Ley de Concentración Parcelaria.- El objetivo de Concentración parcelaria es solucionar los problemas creados por la parcelación excesiva. El principal inconveniente de ésta es el tipo utilizado para trasladarse de una parcela a otra para realizar las tareas agrícolas. Según una estimación realizada para 1953, el valor del "tiempo productivo" por este concepto asciende en toda España a 4.312 millones de pesetas. Otros inconvenientes del parcelamiento excesivo son la pérdida de superficies útiles por deslindes, la dificultad para el empleo de maquinaria moderna, para la puesta en regadío, para la lucha contra las plagas y la erosión del suelo. El fraccionamiento es muy grave en la mitad norte de España (Galicia, Asturias, Castilla i León).- La realización de las operaciones es encargada al Servicio de Concentración Parcelaria y Ordenación Rural y se lleva a cabo en los municipios donde lo solicite el 60 o/o de los propietarios o igual proporción de superficie de tierras. Su fin es asignar a cada propietario, en coto redondo o en un reducido número de parcelas, una superficie equivalente a la que poseía" (CE).

MALLORCA

No podem dir que la informació d'aquell temps sigui com l'actual en què les qüestions polítiques, tant de l'illa com dels distints pobles, omplen les pàgines dels diaris. Les notícies de caire polític eren quasi exclusivament de nomenaments, recepcions, inauguracions, etc., és a dir, una autèntica bassa d'oli.

Aquell any encara era molt baixa la palmera reial que els coets cremaren fa un any i mig en els graons. I en Miquel "Volland" i en Xesc "Boivàs", dos joves recents començats

Els diaris ("La Almudaina", "El Correo de Mallorca", "La Ultima Hora" i "Balears") ens parlaven de notícies històriques, cròniques ciutadanes, celebracions religioses, dels esports de moda en aquell temps (el futbol, el ciclisme, etc.) de toros i, especial rellevància, és el tractament que es donava al cinema que, avui en dia, ha estat substi-

tuit per la inefable televisió.

La ràdio era el mitjà de comunicació més important de l'època, tant per la seva capacitat d'arribar a tots els llocs, com pels temes que tractava (informació general, diversions, esports, entreteniments, etc.)

Un punt i a part es mereix el teatre regional que amb la companyia "Artis", integrada per actors de gran relleu comeren en Juanito Valls, na Cristina Valls, en Xesc Forteza, etc., estrenaven contínuament peces d'autors illencs, com en Lluís Segura, Martí Mayol i el més conegut de tots, en Pere Capellà —un dels primers col·laboradors de Bona Pau i fill adoptiu de Montuiri—, del qual presentam part de la crítica a la seva obra "El carrer de les tres roses" (estrenada el mes de febrer d'aquest any) feta per Josep Maria Almagro Martí a la revista "Cort". "En comentaris anteriors dije que confiava en el talent de Pedro Capellà como comediógrafo regional y que seguramente, el mal sabor de boca dejado con su inefable "La pesta" sería endulzado con otras cosas mejor logradas y más fieles a su capacidad.- No ha pasado mucho tiempo y Pedro Capellà ha dado su nota, esa nota viva que se situa otra vez en su sitio. Con "El carrer de les tres Roses", Pedro Capellà ha con-

Continua a la pàgina següent)

UN NUEVO REGALO DE «CORT»...

Será la
VIII FUNCION ARTISTICA
con
**EL CARRER DE LES
TRES ROSES**

de PEDRO CAPELLA (Miguel Benavente) y PEDRO DETA
por la Compañía de Teatro Regional «ARTIS»
titular del Teatro Principal

En funciones de gran gala dedicadas a los
SUSCRIPTORES DE LA REVISTA CORT

Una magnífica comedia musical a precios populares
JUEVES, día 14, a las 7:15 tarde y 10:30 noche
EN LA

Sala Augusta

Butaca 12:00 - balconera 8:00 - Anfiteatro 6:00
50 por 100 de descuento con derecho a dos entradas
a los SUSCRIPTORES DE LA REVISTA CORT

Reserve sus entradas en la Administración de Cort
Calle Trancoso, 9, hasta el miércoles día 13.

Anunci que publicava la revista "Cort" amb motiu de la presentació de "El carrer de les tres Roses" de Pere Capellà el febrer de 1952

L'ANY QUE VA APAREIXER BONA PAU

Hagueren d'apuntalar un pis de l'Ajuntament que amenaçava ruïna

(Ve de la pàgina anterior)

seguido estabilizarse en un punto del qual, aunque vengan otras malhadadas pestes, no habrá quien le descienda.- En nuestra última edición, por exigencias del tiempo, no pudimos hacer el comentario al estreno que coincidió con nuestra aparición a la calle. Si después de vista la comedia, nos preguntamos: ¿Que es "El carrer de les tres Roses"?, será obligado decirnos, que con todas las deficiencias que pueda tener, es una creación que obliga a los mallorquines con su autor. En ello, Capellá recoge con visión técnica cinematográfica, una leyenda cualquiera, una hermosa y poética historia de amor de la entraña misma de la payesía, y con elementos sobrados, hilvana los tres actos y ocho cuadros y los cose con notas musicales de su colaborador Pedro Deyá para que la cosa, su comedia musical, penetre a golpes de poesía, de música y de humor, en el interés de los espectadores.- La comedia representada por la Compañía "Artis" del Teatro Principal, tuvo ocasión de lucirse por todo lo alto. Juan Valls consiguió uno de sus grandes éxitos con la creación de su personaje, de prueba para el artista con sus reacciones comico-dramáticas, que pusieron a prueba su flexibilidad de cómico muy humanizado. Juan Vives, el excelente barítono que todos conocemos, nos sirvió un Lorenzo lleno de hombría sana, recreándonos con sus canciones, que fueron justamente aplaudidas. Cristina Valls, como siempre, ajustada a su papel de vieja madona consiguiendo un éxito en su canción de cuna del último acto.- El resto de la Compañía -Paquita Riera, Pepita Ramos, Naty Alemany, Francisca Mateu, Paulina Ribas, María Durán, Juan y Francisco Forteza, Mamolo Tubert, Juan María Melis, Antonio Ferrer y la niña María Cristina Valls- acertados en sus respectivos papeles.- Intervino en la comedia, dándole mayor sabor mallorquín, la agrupación folklórica "Aromes de la nostra terra".

- També es publicaven als diaris i revistes molts d'articles de caire anti-comunista que explicaven les crueltats del règim stalinia.

- El Reial Mallorca i l'Atlètic Balears

Quantes vegades vérem aquell 1952 D. Bernat amb la seva moto pels carrers!

jugaven a la mateixa categoria del futbol espanyol, la segona divisió.

- El mes de gener arribà per primera vegada a Mallorca una sèrie d'unitats navals de la 6a. Flota Nord-americana.

- Dia 3 de febrer es constituïa el nou Ajuntament de Palma, essent el batle assignat Sebastià Garau Aulet.

- El mes de març arribà a Palma el nou Governador civil de la província, Alejandro Rodríguez de Valcarcel, personatge que més tard seria ministre i president de les Corts espanyoles, a les darreries del franquisme.

- És de destacar també la intensitat amb què es vivia la Setmana Santa.

- Curiosament, a la revista "Cort" ja es redactaven articles sobre la mallorquinitat de Cristòfol Colom.

- El 10 d'agost es compleix el cinquantenari de l'enderrocament de les muralles que tancaven la ciutat de Palma

MONTUÏRI

La poca informació que tenim del nostre poble l'hem extreta de la documentació de l'arxiu municipal. De totes maneres creim que és prou interessant i devetlladora del tipus de vida que es duia a Montuïri durant aquell any.

Segons la memòria de Secretaria de la Diputació Provincial de Balears de l'any 1952, Montuïri tenia en aquesta data 3.287 habitants de dret i 3.327 de fet (avui en dia sobrepassa per molt poc els 2.000 habitants).

Plens de l'Ajuntament

El problema principal de l'Ajuntament era aleshores el de les rasants dels carrers, obligada a fer-se pel creixement del nucli urbà i amb la intenció de posar les noves cases a la mateixa altura del carrer.

- L'Ajuntament estava format per les següents persones:

Batle president: Gabriel Jordà Mateu.

Tinent de Batle 1er.: Joan Miralles Riera, que pertany al "Tercio de representació sindical".

Tinent de Batle 2on.: Gaspar Oliver Barceló, que pertany al "Tercio de representació familiar".

Regidors en representació familiar: Miquel Mayol Veny i Josep Sans Perelló.

Regidors en representació sindical: Gabriel Mayol Mayol i Jordi Aloy Garau

Regidors en representació corporativa: Bartomeu Rossinyol Cerdà, Miquel Clar Sastre i Rafel Bauzà Socias.

Es crearen quatre comissions: les d'Hisenda, Governació, Foment i Educació i Sanitat.

El Secretari de l'Ajuntament era Bartomeu Verger Serra.

- Dia 17 de març s'acordà l'automatització de l'enllumenat públic amb l'adquisició d'un rellotge-horari perquè així no seria necessari que una persona estàs sempre pendent d'obrir cada dia la il·luminació dels carrers.

- El Servei Funerari encara era fet per un carro. El cavall i el conductor del vehicle eren llogats per l'Ajuntament:

"Seguidamente, el señor Alcalde-Presidente dijo que el propietario del caballo del coche fúnebre, D. Gabriel Jaume Amengual le había manifestado que a partir del mes de agosto o septiembre no podría seguir prestando los servicios como lo ha venido haciendo hasta el presente debido a tener que ausentarse de este municipio. Y la Corporación acordó por unanimidad que se averigüe si hay algún vecino que quiera seguir prestando dichos servicios con las mismas condiciones del señor Jaume y en la próxima sesión ordinaria de este Ayuntamiento se resolverá lo que proceda". (20-05).

(Continua a la pàgina següent)

L'ANY QUE VA APARÈIXER BONA PAU

S'instal·là una fàbrica de teixits i es reté homenatge a Suñer

(Ve de la pàgina anterior)

- Dia 18 de juny s'aprovà el projecte del clavegueram.

- Dia 23 de setembre s'acordà visitar la Mare de Déu de Lluc.

"Acto seguido el señor Alcalde manifestó que este Ayuntamiento en sesión del día 16 de julio del año 1949 hizo acto público de reconocimiento a la Virgen Santísima de Lluc por el honor que nos había dispensado de visitar nuestro pueblo y permanecer entre nosotros durante tres días.- Siguió diciendo el señor Alcalde que no habiendo llevado aun al Santuario de la Virgen el pergamino que testimonia el acuerdo adoptado, creía conveniente y oportuno proponer a este Ayuntamiento pleno se digne nombrar Presidente Honoraria de esta Corporación Municipal a Ntra. Sra. la Virgen de Lluc, señora y esencia de Mallorca.- Y por aclamación fue acordada la proposición del señor Alcalde, y que este acuerdo en sustitución del adoptado el día 16 de julio de 1949, se transcriba en artístico pergamino que será llevado por el propio Ayuntamiento al Santuario de la Virgen para constancia en el mismo".

- Dia 15 d'octubre s'aprovà el planjament de la urbanització del Dau.

- Dia 31 d'agost es despedí el director de l'Escola: "El señor Alcalde dijo que el día 31 de agosto último había cesado en la dirección del Grupo Escolar de esta villa D. Francisco Casas Vilache, por haber sido destinado, a petición propia, a la Dirección de la Escuela Graduada de Alzamora, provincia de Castellón. Añadió que por sus buenas cualidades y laboriosidad, durante el corto espacio de tiempo de permanencia entre nosotros se había granjeado la estima de todos los escolares y vecindario" (15-10)

- Els sous mensuals del personal de l'Ajuntament eren els següents:

1 Secretari: 14.000 ptes. - 3 Auxiliars: 7.000 ptes. - 1 Oficial Saig: 5.000 ptes. 2 Peons Municipals: 5.000 ptes. 1 Cellador del cementeri: 5.000 ptes.

Plens de la Comissió Permanent

- Dia 31 de gener s'aprovà l'obertura d'un nou cafè a la Plaça Major propietat de Gaspar Mas Sampol.

- Dia 13 de febrer, Bartomeu Sampol assabentà a l'Ajuntament que ha pres el càrrec de director de la banda de música de Montuïri.

- Algunes despeses municipals:

"Fueron aprobadas las siguientes cuentas: De Antonio Cerdà Miralles, por un viaje de su coche a Manacor para llevar allí al Sr. Alcalde y Secretario, para asuntos municipales: 100 ptas. y de Rafael Manera Vich por trabajos de machacar seis metros de piedra para caminos: 60 ptas.- De la Compañía Gas y Electricidad los servicios de diciembre del año último: 824'80 ptas."

- A la reunió de la Comissió Permanent de dia 26 de març l'estat ruïnós de l'antic ajuntament es veu reflexat en aquesta comunicació del batle:

"El señor Alcalde dió cuenta de que había ordenado la colocación de un tablón de abeto en el techo de la pescadería, pues parte del piso amenazaba ruína y exigía urgente arreglo".

- Dia 7 de març es dona permís per construir una fàbrica de teixits: "Visto el expediente instruido se acordó por unanimidad conceder permiso al vecino de esta villa D. Jaime Ignacio Mateu, para instalar una fábrica de tejidos a base de algodón y rayón en la finca denominada Son Monjo, sita en la afueras de esta villa, junto a la carretera de Palma a Manacor, que constará de 12 telares de un metro de ancho peine, una máquina de rodetes de 38 púas, una máquina de canillas de 60 púas y un urdidor mecánico, con la correspondiente instalación de un motor semi-diesel de 10 H.P. y una dinamo de 1.000 wattios".

- Dia 23 de juliol l'Ajuntament col·labora en l'homenatge al futbolista Gabriel Suñer: "A continuación se dió cuenta de un escrito del C.D. Montuïri participando que el próximo día 27 ha de celebrarse en esta villa un partido de balompié, homenaje al hijo de este pueblo Gabriel Suñer Sampol, jugador actualmente del F.C. Valencia, al cual, además, se le entregarán varios obsequios adquiridos por suscripción popular e invita al Ayuntamiento para que asista al acto. Y en otra comunicación el referido club interesa un donativo para atender a los gastos que el mismo ocasione".

Lo que Palma despreció Valencia lo aprovechó

No sabemos hasta que punto puede ser verdad lo del "desprecio"; pero sí sabemos -y no lo negamos- es que Valencia y el "Valencia" supieron dirigir la onda para captar a nuestro Suñer, que hoy forma con Asensi y Diaz en la zaga del once mestallero. No es la primera vez -ni será la última- que nuestros "productos" al no hallar aceptación aquí se han ofrecido fuera, constituyendo un gran "succés". Ello, como es natural, nos produce una pena y una alegría. Pena porque no "supimos" reconocer su valor; y alegría, porque por lo menos alguien hubo que supo ver aquello que no supimos nosotros. - F.

A la revista "Cort" del 19 de Gener de 1952 es publicava aquesta foto i comentari

- Eren els metges de Montuïri en aquell temps Macià Munar i Joan Oliver.

- Festes de Sant Bartomeu: "Acto seguido el señor Alcalde dió cuenta del resultado de las fiestas patronales últimamente celebradas en esta villa, las cuales han merecido el elogio no solamente del pueblo de Montuïri sino también de los pueblos vecinos, especialmente el festival taurino en el que tomaron parte las prestigiosas figuras del torero español Pepe Bienvenida y Cayetano Ordóñez (Niño de la Palma).- Y por unanimidad se acordó que conste en acta la gratitud de esta Corporación para la Comisión organizadora y de una manera especial para los señores D. Juan Miralles Riera y D. Gaspar Mas Nicolau que en sus esfuerzos hicieron posible que con motivo de las fiestas de San Bartolomé pudiera celebrarse en esta villa tan magno acontecimiento taurino" (27-08)

- Dia 3 de setembre s'acordà que els Cossiers realitzassin una actuació fora del poble: "A propuesta del señor Al- (Continua a la pàgina següent)

L'ANY QUE VA APARÈIXER BONA PAU

L'any 1952 esdevingueren 29 naixements, 18 matrimonis i 34 defuncions
Aleshores Montuïri tenia 3.327 habitants (avui pocs més de 2.000)*(Ve de la pàgina anterior)*

calde se acordó autorizar a la agrupación folklórica "Els Cossiers" para que se trasladen a Barcelona con motivo de las fiestas de la Merced que han de celebrarse en dicha ciudad durante el presente mes".

- La fira no se celebrava com ara el mes de desembre, sinó a principis de setembre: "Se acordó que con motivo de la feria de esta villa que ha de tener lugar el día 8 de este mes, se celebren los festejos igual que en los años anteriores, facultado a la Comisión de Fomento para que proceda a su organización" (03-09).

- Es decidí traslladar el pes dels porcs al Dau dia 8 d'octubre: "Traslado del peso municipal. A propuesta del señor Alcalde y visto el informe favorable de la comisión correspondiente se acordó por unanimidad trasladar el peso municipal a la nueva plaza de El Dau, facultando al Sr. Alcalde para que disponga la realización de los trabajos en la forma que estime conveniente".

- Dia 19 de novembre es resolgué la compra d'arbres per a les Escoles: "Se acordó sean adquiridos y plantados los árboles que faltan en el patio del Grupo Escolar".

- Aquell any nasqueren 29 al.lots a Montuïri, 15 nines i 14 nins. Són, per ordre cronològic, els següents:

Antoni Salvà Tous	Rosa Nicolau Pocoví
Ma. A. Font Miralles	J. Ma. Palou Sampol
Joan Gomila Gomila	Josep Lladó Cerdà
Magd. Gomila Martorell	Antoni Mateu Socias
Bart. Amengual Mora	Joan Verger Jaume
Franca. Servera Cerdà	Joan Mayol Bauzà
Josefina Verdera M.	Aina Verdera Martorell
Bm. Fullana Amengual	Catalina Socias Mora
Ma. Fca. Mayol Miralles	Jaume Martorell F.
Joana Garcias Martorell	Catalina Moll Mulet
Antònia Miralles Mas	Catalina Mayol Mora
Aina Mayol Mas	Llorenç Blascos Ginard
Marg. Miralles Miralles	Antoni Amengual Ol.
Pau Rossinyol Moll	Bm. Verger Gomila
Francesc Miralles Fornés.	

i decidiren casar-se les següents parelles:

Joan Miralles Ribas amb	Joana A. Miralles F.
Joan Martorell Ferriol	" Marg. Sastre Roca
Joan Gomila Arbona	" Joana A. Moll M.
Miquel Cerdà Ribas	" Maria Bauzà Ribas
Bart. Garau Comas	" Francisca Andreu M
Jaume Nicolau Miralles	" Catalina Mulet Mayol
Pere Rosselló González	" Maria Verd Palou

Tant l'any 1952 com els immediats anteriors i posteriors, aquestes i altres nines i al.lots, la majoria d'elles avui seixantines i algunes difuntes; rebien de les monges una formació que les preparava per a la vida adulta i cristiana.

Joan Barceló Ribas	" Fca. Ribas Gallard
Bernat Mayol Fullana	" Antònia Manera N.
Bernardí Font Barceló	" Ca. Amengual R.
Damià Vaquer Tous	" Seb. Verger Gomila
Joan Bergas Carbonell	" Jerònia Gallard A.
Sebastià Pocoví Mayol	" Maria Servera Garau
Julia Jiménez Sagrera	" Joana Mayol Gomila
Llorenç Vidal Rado	" Antònia Adrover R.
Vicenç Sampol Cladera	" Cat. Cerdà Miralles
Pere Andreu Ferrer	" Maria Bauzà Fuster
Martí Ferrer Sampol	" Sebas. Ribas Cerdà

plia la Sala. En els concursos d'abans de l'estiu quedaren finalistes en cant, Llorenç Mayol, Pere Miralles i Antoni Zarza; a la part instrumental. Trio Jims, Francesc Ferrer i Antoni Mesquida, a varis, Ballester - Fiol, a equilibri: Joan Aguiló i a recital: Antoni Arbona.

També hem trobat notícia que el 1952 en Joan Miralles estudiava de marescal a Saragossa, que Antoni Verger va ascendir a Comandant d'Artilleria, que en Gabriel Suñer va escriure una carta al C.D. Montuïri, des de València, agraint ja l'homenatge que se li preparava.

I també dins l'aspecte esportiu i com a final d'aquesta ressenya direm que el Mallorca i l'Atlètic Balears jugaven en el II grup de 2a. divisió i el C.D. Montuïri a 3a. regional en el grup de pobles. Una competició que acabà en el mes de març, essent aquest el resultat del darrer partit: Montuïri, 5 - Murense, 3, amb la següent alineació del Montuïri: G.Sampol, Malherbe I, Noguera, Pizà, Costa, Miralles, J.Sampol, Fiol, Niu, Bauzà i Malaherbe II. I així quedà la classificació final: 1. Santanyí, 2. Pollença, 3. Montuïri, 4. Murense, 5. Llubí, 6. Sallista, 7. Artà, 8. Santiago i 9. Campos.

Així es volgueren fotografiar aquests dos jovanets anys enrera el dia de la festa des Puig

Guillem Mas Miralles

Que la feina de cada dia i l'esperit de superació continuïn essent les nostres millors i més eficaces eines perquè la nostra Comunitat Autònoma sigui un territori de prosperitat.

**GOVERN
BALEAR**

*Molts d'anys, BONA
L'AU!*

EL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA:

Bona Pau, el batec de Montuïri

Aprofit l'ocasió que em donau per felicitar cordialment tots els qui fan possible, mes a mes, la revista **Bona Pau** de Montuïri, que ara fa els 40 anys. Tots els habitants de Mallorca hauríem de felicitar-nos per aquesta mostra de vitalitat periodística, que s'afegeix a d'altres de més antigues i tot.

Ja queda molt enrera aquella data de 1952, any del naixement de **Bona Pau**, advocació de la Mare de Déu que es venera al Puig de Sant Miquel. Aquell començament petitó ha arribat, pas a pas, a una publicació mensual, plenament consolidada, que és el punt d'encontre dels montuïrers de pertot arreu. Una publicació que és el pols de Montuïri, el notari fidel que pren nota de tot quant passa

en el terme municipal, la pel·lícula sencera de la vida de la comarca.

Com ja es deia fa vint-i-cinc anys, la revista **Bona Pau** és com el batec de Montuïri, vibra amb la seva gent, la impulsa en els nous reptes i en recull les penes i les alegries. Jo crec que no es pot entendre la vida d'aquest poble sense aquestes pàgines de **Bona Pau**. Per això és normal esperar-la amb il·lusió cada trenta dies i ja desitjar-ne el número següent, el capítol nou de la història del terme montuïrer, en la qual tots els lectors són protagonistes.

Molts d'anys a **Bona Pau** i més èxits periodístics, si això és possible, en el futur.

Gabriel Cañellas Fons
President del Govern Balear

Dos nens de la família Mascaró "Punta" amb un cotxe d'aquells d'abans del "Moviment"

Na Bel Jaume "Coll" i en Tomeu "Bello" el dia que es casaren

Foto d'estudi de na Tonina "Teixidora, dels anys vuit.

Era entre els anys 20 i 25 d'aquest segle quan els al·lots de les escoles amb freqüència sortien pels carrers del poble i feien una espècie de cercaviles. Com es pot destriar, uns duïen tambors, altres cornetes, altres bastons llargs... i amb un pa' uniformat recorrien els nostres carrers. Aquests ninets ara ja han passat, els que són vius, els 80 anys. Encara hem pogut destriar Biel Roscar "Titina", Mateu "Matarino", Pep "Rustit", Miquel "de Sa Costa", N'Andreu de Son Cardell, Joan "Matxo", Miquel "Xiu", Joan "Pelut", Jaume "Roqueta", D. Joan Ferrando, Rafel de Son Collell, Joan de Pola, Miquel de Sa Costa... i altres que ja són difunts.

De la mateixa època de l'anterior és aquesta fotografia d'En Pere Mascaró, aquell fotògraf de Maria de la Salut que corria els pobles de Mallorca.

A Montuïri va captar aquesta bella instantània a darrera hora de l'horabaixa, damunt l'era, acabant de batre. En ella és de estacar, a més dels treballadors, els ormetjos. I allà enfora, Montuïri, damunt el pujol.

L'any 1952 Bernat Martorell va fundar BONA PAU

"No trobarem altre nom millor, ni més apropiat, ni més significatiu per a Montuïri"

Era pel mes de juliol de 1948 quan don Bernat Martorell Nicolau vengué a Montuïri com a vicari per substituir don Pep Estelrich, que havia exercit aquí durant tres anys. Aleshores don Bernat en tenia 35 i era Rector don Gori Escarrer, al qual, a la seva mort, el juny del 51, el va substituir, ocupant la rectoria fins a l'abril del 55.

Don Bernat semblava tot d'una un tant apocat, tímid, però al poc temps es féu molt popular, tant entre la joventut com entre les persones majors. I si deim tot això no és que pretenguem enaltir-lo, ja que **Bona Pau** ha parlat d'ell en altres ocasions, amb motiu d'esdeveniments notables i per haver estat el fundador d'aquesta revista, sols ho feim per situar-nos dins aquella època i aquell ambient. Ara ja ha arribat als 68 anys, n'ha passat una trentena pel Perú i recentment se'l veu amb certa freqüència a la vila.

—És que jo som de Montuïri —ens diu en el moment que intentam parlar de la vila i de **Bona Pau**—.

—Sí; però no hi va néixer.

—No, però jo m'hi sent. Hi vaig venir quan acabava de sortir del Seminari i don Pep Estelrich també deixava Montuïri. Ell havia fet moltes coses bones, amb les quals va preparar el camí que férem després d'ell els qui el seguïrem com a capellans. Si ell no hagués començat a preparar la joventut, el nins de l'escola i no hagués fet tanta feina com féu, difícilment haguéssim pogut fer nosaltres tot el que férem després. Haguéssim hagut de fer el que ell féu abans. I era don Pep tan fort i tan valent i tan treballador, que quan vaig saber que se n'anava a jeure a la una o les dues de la nit, per estar amb la joventut, em vaig dir: "Jo aquí em moriré" —recalca don Bernat—, si diàriament he de vetlar fins a la una o les dues de la nit, per aixecar-me després a les cinc i mitja per anar a missa primera, cosa que feien els vicaris: don Joan "Queló" i jo mateix, perquè havíem d'anar a resar el rosari o novenes damunt la trona. I això em va

fer por sols de pensar-ho.

—Passem a parlar de **Bona Pau**, ja que celebrem els 40 anys: ¿Recorda per què li donàreu el nom de **Bona Pau**?

—Cercàrem un nom que tengués significat per al poble. Per altra part feia poc que havíem acabat la carretera del Puig i jo era rector. I no trobarem altre nom millor, ni més significatiu, ni tal vegada més apropiat per a Montuïri que aquest nom de **Bona Pau**. Per altra part, en aquell temps cercàvem que dins el poble hi hagués molta pau, i tenint la Mare de Déu allà dalt, en el Puig de Sant Miquel, no podíem trobar altre nom millor ni que ens atragués més. I d'això n'estic ben convençut.

—Ja ha dit que era rector.

—Sí. Ho vaig esser tres anys, i abans n'havia estat tres de vicari.

—¿Féreu moltes coses?

—No. Vosaltres, els montuïrers, en féreu moltes. Era impossible que jo ho fés —continua don Bernat— essent tan tímid com era i amb les poques qualitats que tenia. Ara bé, les circumstàncies que travessàvem —les joves que don Pep havia format varen col·laborar i quasi obligar a que féssim allo. Les circumstàncies ho exigien.

—¿Com va admetre la gent **Bona Pau** en aquella primera època?

—Crec que tant pel format que tenia com pel seu poc contingut, era escassa l'atenció que va cridar. Venia a ser com agafar aquella fulleta i dir: "Com que és l'Església que ho fa, ens la durem". Però no hi havia en ella res per llegir ni res important. Crec que hem de ser sincers. Això de dir: el rector va entusiasmar... no. També record que aleshores la joventut, sobretot la femenina i els aspirants, la varen repartir molt a les cases. I era autèntica.

—¿Com la diferenciaria de l'actual?

—Així com es fa ara, no es podia fer de cap manera. Aleshores els qui la feien vivien els problemes juvenils i estaven il·lusionats en fer-la arribar a tothom. Per això la repartien pertot, i a les cases no la rebien malament, ni molt manco... tot el contrari. Però realment no tenia cap atractiu. El meu interès —afegeix— era que començàs. Confiava en la cooperació del joves i persones montuïreres perquè pogués esser important per al poble. Ara que aquests joves encara no participaven, però esperava que, així com fou després, tots s'unissin.

—¿Què recorda dels primers col·laboradors?

—El primer, en Nofre Arbona. També pens en en Biel de Son Coll, en Miquel "Terrie" en Biel Rossinyol, en Pere Capellà, el Secretari don Bartomeu... i a lo millor qualcun més.

—¿Ha seguit la marxa de **Bona Pau** durant aquests 40 anys?

—Sí —respon tot d'una—. Sempre l'he rebuda. A vegades molt lluny de Montuïri; i era quan més l'apreciava. A vegades amb moltes preocupacions, a Lima (Perú). Sempre l'he seguida i n'he passat molt de gust. Basta veure que sempre que em demanen "¿D'on ets?", dic de Montuïri. I he d'anar alerta per no ofendre Puigpunyent, el meu poble natal. Però on realment vaig gaudir de fer feina i d'estar amb la gent, fou a Montuïri. A Puigpunyent hi vaig passar la meua infància, però Montuïri fou una cosa

(Continua a la pàgina següent)

"HEU SABUT UNIR A BONA PAU QUASI TOT EL QUE EL POBLE VIU"

(Ve de la pàgina anterior)

especial per a mi, i va marcar tota la meua vida. Tant és així que quan pens en els més importants anys de la meua vida i en els que més he passat gust de viure'ls i també de fer feina, coincidesc en que ha estat a Montuïri.

—¿Esperava que Bona Pau arribàs aquí on ha arribat?

—Mai m'ho hagués imaginat. Cada vegada que llegesc un número nou de Bona Pau la veig millor. I no és per dir coses que no sent. Cada vegada la veig molt millor —repeteix—. D'aquesta manera la gent de Montuïri pot saber moltes coses, gràcies a Bona Pau. I de cada dia més, perquè hi anau afegint més seccions, cosa que mai, ni tan sols pensàrem en aquells primers moments. Les comunicacions que inseriu, els temes que tocau, les entrevistes que feis, el articles d'opinió, de política... En aquells temps pensàvem sols en la part religiosa i que es comunicassin les coses al poble i a la gent que estava fora de Montuïri. Heu sabut unir a Bona Pau quasi tot el que el poble viu. I no parlem de la història local, costums, esports... la revista s'ha feta important.

—Actualment, ¿què és allò que més i allò que manco li agrada?

No sap com contestar. Pensa uns breus moments i a la fi així s'expressa:

—És que realment començ a una part i fins a la fi la trob interessant. Tot; perquè, per exemple, l'esport interessa molt a la joventut; deportistes, entre ells, jo —afirma don Bernat—, que sempre mir el Montuïri als diaris a veure si ha perdut o ha guanyat. Per cert, que l'altre dia vaig trobar en Pep Sampol i li vaig comentar la marxa del Montuïri. A uns altres els agrada la història. A mi, des del principi a la fi m'agrada. Llegesc les gloses perquè sempre diuen coses de qualche persona amb les quals es dona a conèixer. I no parlem de les entrevistes. Per exemple les que fa en Miquel "Terric", les que fas tu. Aquella secció dels "montuïrers que han deixat petjada"; i entre parèntesi vull dir que em va agradar molt una de les darreres que parlava

Dia 18 d'abril passat el Papa rebia Bernat Martorell. No hem pogut saber, però, què puntualitzaria el fundador de BONA PAU a la suprema autoritat de l'Església Catòlica. Aquest dit aixecat és molt significatiu

d'una monja tancada a Sineu, la manera com se n'anà allà i tot el que va arribar a ser. M'agraden les entrevistes amb els joves, sobretot si un els coneix o els ha conegut quan ho eren; tal és el cas d'en Toni "Roegó"... És molt guapo veure i reviu aquella època, allò que els interessava, les festes que tenien, els balls dels rics i dels pobres... Tot això val la pena recordar-ho perquè, malgrat que hi hagi hagut aquests grups diferents, allò no espenyava el poble, sinó que demostrava que un tenia interès per una cosa i l'altre per l'altra. M'agraden les entrevistes a joves d'avui.

—A més de les entrevistes, supòs que també li agraden altres coses.

—Efectivament. M'agraden molt els articles d'en Genovart, tant és així que quan el veig l'anim a que segueixi. Altres temes que treis del poble, també són interessants perquè feis notar diferents aspectes, sobretot quan es parla de millorar el poble. I sobre els "Dos dits de seny"... —pregunta ara don Bernat— ¿qui és en Salomó o aquests "Salomons"?

—És preferible no descobrir-los —li contestam—. I continua.

—M'agrada el "S'ha dit que..." perquè als qui no vivim a Montuïri ens feis sentir dins la vila. I les notícies històriques, que vénen a ser una continuació d'aquelles que feia el Secretari. I les portades... sobretot aquelles portades a

tota plana... m'agradaven molt. Ens fa veure racons i racons... que no s'acabaran mai. Per cert que quasi sempre que pas per Montuïri faig fotos. M'agrada trobar racons o coses que puguin interessar i així descobrir més coses de Montuïri.

—¿Com compararia el temps de fa 40 anys i el d'avui?

—És mal de fer. Segons he pogut deduir del que he llegit i m'han contat, després de nosaltres, en Cabrer, en Vallespir, en Rigo, en Lliteras... i fins en Tomeu Tauler. que va començar amb la democràcia, crec que aquells que fòrem rectors durant la regim anterior tenguerem més facilitat, l'ambient era més apte per a les coses de l'Església. Mai em vaig ficar en res, però també crec que em vaig trobar en moments adequats per fer coses, perquè la gent hi anava. Per exemple, no puc dir per quin motiu en Pep Estelrich va influir molt. Per altre, crec que quan va començar en Tauler, ja en la democràcia, varen haver de passar per moments més difícils, perquè es varen poder dir coses, es va poder criticar, i criticar coses de tots, tant de l'Església com de l'Ajuntament i d'altres persones. I quan varen sortir els partits polítics, que en temps meu no eren públics, ho passaren amb més dificultats que no en temps nostre.

—Ja per acabar, si en aquests dies don
(Continua a la pàgina següent)

Era el 23 d'abril de 1955 a l'aeroport amb motiu de l'acomiadament de D. Bernat que se n'anava al Perú: en Rafel Miralles, na Maria "Aloia", el metge de "Meià", el mateix D. Bernat, D. Antoni Lladó, n'Onofre Arbona i n'Aina Socias

(Ve de la pàgina anterior)

Bernat fos rector de Montuïri. ¿què diria als que feim **Bona Pau**?

—Primer diria que us fessin un monument —aquí nosaltres ens burlam i somreim—. No tenc molts de doblers perquè he hagut d'anar a parar a les "Hermanitas"...

—No se'n rigui de nosaltres...

—Jo posaria un monument —torna afegeix don Bernat— als que heu duit tan amunt **Bona Pau**. Sense que jo hi entri —diu ell—, perquè allò que férem al principi fou una cosa molt senzilla. Però aquests que heu duit tan amunt **Bona Pau**... us desig que cada dia, si és possible, aneu descobrint més coses, que realment n'hi ha a Montuïri i són interessants i que encara no es coneixen, tal com hem anat veient en els anys que es publica **Bona Pau** i que, gràcies a vosaltres, ho heu tret a llum, en queda constància i la gent ho coneix. Hi havia costums, tradicions, idees... anau traient totes aquestes coses a fi que això, la revista **Bona Pau**, arribi a ser el llibre més important de Montuïri. Perquè conté moltes coses...

Aquí el tallam mentre li feim especificar-ne algunes. Això ens concretava:

—Si un, per exemple, vol cercar història, ho trobarà aquí. Si vol saber de persones que han tengut importància dins la vila, ho trobarà aquí... i Montuïri està aquí. Si volen trobar normes de

vida, n'heu donades moltes, tant per a la joventut com per a les persones majors. Així que trob que hi ha un gran futur. Depèn que vosaltres que no us desanimeu i que no s'oblidi, i em sap greu dir-ho, que nosaltres som limitats i que en Nofre Arbona també té un temps i Déu té... per sia llarg... però que vagi pensant en els joves, que compreguin la importància que té el que això continuï. Perquè si en 40 anys tenim una de les coses més importants i més guapes de Montuïri, que pensin d'aquí a cent anys el valor que tindrà **Bona Pau** per al poble.

Quan ja creïem que havia acabat aquest "sermó" encara afegeix:

—M'agradaria que fessin constar que vaig proposar que a l'entrada de la carretera del Puig hi posassin una pedra o monolit que digués: "El poble de Montuïri ho ha fet". Que se cerqui la manera millor. En tenia ganes i sembla que l'Ajuntament ho ha acceptat. I després, devers la cova "Celada" que es posi alguna inscripció que recordi en Guillem Pascual i en Joan "Porrerenc", ja que ells foren l'ànima de la carretera i probablement sense ells no s'hagués pogut fer... a més del poble, sens dubte. Es podria posar una inscripció damunt la mateixa cova. Així es retrià homenatge als qui s'ho mereixen. Tal vegada es podria cercar la data de la inauguració. Jo mateix —afegeix— us podria cercar tant la del començament de les obres com la de l'acabament. En tenc una crònica amagada, que no la vull donar... —afirma somrient—. Don Gori era el rector i jo —diu don Bernat— sols era l'escolanet d'en Guillem Pascual, d'en Joan "Porrerenc", d'es Metge de "Meià", del pare de n'Aina "Vermell", d'en "Terric"... i d'un parell més que ara no record. En trobaré bastants dates i dades...

I així acabava la interessant conversa amb don Bernat. La persona que féu néixer **Bona Pau**, una criatura que ha tornat gran, te 40 anys, i encara hi ha de tornar més. És el que tots desitjam.

Onofre Arbona

Nota.- El qui firma s'ha empegueit diferents vegades durant l'entrevista. El lector ho comprendrà, però hem volgut esser feals a tot quant l'entrevistat ens ha dit.

Restaurant
PUIG DE SANT MIQUEL
(Dimarts tancat)

Ctra. de Manacor, Km. 31 - Tlf. 64 63 14 - MONTUÏRI

<p>LLOM AMB COL ARRÒS BRUT A LA MARINERA SOPES MALLORQUINES</p>	<p>FRIT COLOMS CABRIT TORRAT</p>
--	---

LA CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS FELICITA LA REVISTA BONA PAU AMB MOTIU DEL SEU XL ANIVERSARI

CULTURA

EXPOSICIONS

- Fins al 16 de febrer exposició FITCH MILLER, a la Llotja
- Exposició itinerant LA MÚSICA EN TEMPS DEL TIRANT
- Fins el 7 de gener, a la sala d'exposicions de l'Ajuntament de Lloçmanor
- Del 8 al 22 de gener, a Campos (es convent)

MÚSICA

16 de gener, a les 20:30 hores, concert a càrrec de l'Orquestra Simfònica de les Balears "Ciutat de Palma", a l'Auditori de Palma. Director, Luis Romarínez. Obres de Brahms i Bruckner.

20 de gener, a les 20:30 hores, concert a càrrec de l'Orquestra Simfònica de les Balears "Ciutat de Palma", a l'Auditori de Palma. Director, Anthony Morris. Obres de Weber i Aïss.

TERCERA EDAT

Aula de la Tercera Edat de Palma

- Els dilluns, *Somnari Mallorca i el món*, a càrrec del Sr. Sebastià Serra i Busquets.
- 10 de gener, a les 17 hores, homenatge al mestre Vladimir Horowitz.
- 16 de gener, a les 17 hores, conferència *Mallorca i els mallorquins*, a càrrec de l'Honorable Conseller Adjunt a la Presidència, Sr. Francesc Gilet i Ginart.

Aula de la Tercera Edat d'Inca

- 5 de gener, a les 19:30 hores, ambada dels Reis Màgics, que seran esperats a la porta del Centre Sociocultural.
- 7 de gener, a les 19:30 hores, *Recital poètic 92*, a càrrec dels Srs. Esteban Pitó i Josep Maria Forteza.
- 14 de gener, a les 19:30 hores, conferència *Dolor d'ossos i artrosi*, a càrrec del metge Sr. Antoni Mesquida.
- 16 de gener, a les 19:30 hores, actuació de l'estudiantina CUNIMUM.
- 21 de gener, a les 19:30 hores, conferència *Pel·ligrinament amb la Mare de Déu de Lluc*, a càrrec del Pare Sr. Bartomeu Pencàs.
- 23 de gener, a les 19:30 hores, conferència *Una catequesi per a la tercera edat?*, a càrrec del Sr. Llorenç Riera, ecònom de la Parròquia de Crist Rei d'Inca.
- 28 de gener, a les 19:30 hores, conferència *Segon centenari de Santa Catalina Thomas*, a càrrec del Sr. Antoni Cano Oleo.
- 30 de gener, a les 19:30 hores, actuació folklorica del grup *Es Junc de Sencelles*.

Aula de la Tercera Edat de Manacor

- 14 de gener, a les 20 hores, Aula de Cultura Popular, conferència a càrrec del Sr. Daniel Cassany, professor de la Universitat de Barcelona.
- 15 de gener, aula de dibuix i pintura.
- 21 de gener, a les 20 hores, Aula de Cultura Popular, projecció d'un audiovisual sobre la figura de Mossèn Alcover.
- 23 de gener, a les 20 hores, cicle de conferències sobre el *Vé Centenari del Descobrimet d'Amèrica*, Cristòfol Colom a la ciutat de Mallorca, a càrrec del Sr. Bartomeu Font i Obrador, doctor en història.
- 26 de gener, a les 20 hores, Aula de Cultura Popular, projecció de l'audiovisual *Els segles obscurs*.

EDUCACIÓ

ENSENYAMENT EN LLENGUA CATALANA ALS CENTRES ESCOLARS

- Sol·licitud:

- Aquells centres que vulguin sol·licitar l'ensenyament en llengua catalana han de formular la sol·licitud mitjançant instància dirigida a l'Honorable Sra. Consellera de Cultura, Educació i Esports, signada per director del Centre.

- La sol·licitud ha d'anar acompanyada de la documentació següent:

a) Centres públics i concertats:

- Acta de l'acord del Consell Escolar.
- Estudi sociolingüístic de l'alumnat.
- Pla pedagògic, acompanyat de l'acta del claustre de professors en què aquest s'ha aprovat.

b) Centres privats:

- En el cas de centres privats se substituirà l'acta del consell escolar per una sol·licitud del titular del centre, acompanyada de l'acord favorable dels òrgans col·legiats del centre.

BEQUES D'INVESTIGACIÓ

- Anàlisi i resolució per part de la Comissió pertinent dels expedients presentats a la convocatòria de 10 beques d'investigació sobre ensenyament de la llengua catalana, la història i la cultura de les Illes Balears.

VISITES A L'OBSERVATORI ASTRONÒMIC

- Els centres escolars interessats a visitar l'Observatori hauran de complir les condicions següents:

1. Emplenar la butlleta d'inscripció i enviar-la a la Direcció General d'Educació, que posteriorment comunicarà al centre la data i l'hora de la visita.
2. El grup d'alumnes serà de 30 o, com a màxim, de 35. Es prega de complir rigorosament els horaris, i respectar escrupolosament la data concedida.
3. Es recomanen unes sessions didàctiques, anteriors i posteriors a la visita.
4. Dates lliures per concertar visites: únicament en el mes de juny de 1992.

TÍTOLS

Títol de professor de llengua catalana.

- Certificat d'aptitud docent en llengua catalana.

- Diploma de capacitació per a l'ensenyament en llengua catalana.

Els models de sol·licitud són a disposició dels interessats a la Direcció General d'Educació, de dilluns a divendres, de 12 a 14 hores.

ESPORTS

L'ESPORT PER A L'EDAT ESCOLAR

- PROGRAMA UNIFICAT:

- Inici del Campionat d'Escacs.
- Desenvolupament del Torneig Conselleria de Cultura, Educació i Esports de Tennis Taula. Els dissabtes, a partir de les 10 hores, al poliesportiu Prínceps de España.
- Dimarts i dijous, de 18 a 20 hores, i dissabtes, de 9 a 11 hores, el Campionat Escolar de Bàdminton, al poliesportiu Prínceps de España.
- Dimarts i dissabtes, campionats Escolars de minibàsquet, infantils i cadets, lligues de Mallorca, Menorca i Eivissa Formentera.
- Dilluns i dissabtes, desenvolupament de les lligues i dels campionats d'handbol, voleibol i futbol sala, en les diverses categories i a cada Àmbit insular.
- 10 de gener, inici del Torneig de Promoció de la Catalunya d'Iniciació.
- 11 de gener, atletisme, control cross.
- 18 de gener, atletisme, control B pista.
- 18 de gener, inici del Campionat de Tir de Fona.
- 25 de gener, atletisme, finals comarcals.

- ACTIVITATS DEL NIVELL DE PROMOCIÓ:

- Desenvolupament dels programes comarcals de cross, a Sóller, Inca, Manacor, Montorri, Campos/Lloçmanor.
- Desenvolupament dels campionats de promoció de bàsquet, futbol sala, handbol i voleibol, a Palma B.
- Confeció i estructuració dels plans d'activitats definitius a les comarques.

- CURSOS DE FORMACIÓ TÈCNICO-ESPORTIVA:

- Dilluns, dimarts, divendres i dissabtes, VI Curs de Monitors Poliesportius Escolars, al poliesportiu Prínceps de España.
- Dilluns i dijous, de 20 a 22 hores, Curs de Bàdminton per a la Formació de Monitors.
- 27 de gener, inici del curs de preparació de les proves d'accés als INEF.

- CENTRES DE FORMACIÓ TÈCNICO-ESPORTIVA:

- Dilluns, dimarts i divendres, de 18 a 20 hores, Programa d'iniciació tècnica al bàsquet, al poliesportiu Prínceps de España.
- Diànimet, desenvolupament de les activitats d'entrenament i tecnificació de l'Escola Balear de Tennis.
- Diari, de 18 a 20 hores, Escola Superior de Gimnàstica Balear, al poliesportiu Prínceps de España.

- ESTADES ESPORTIVES D'HIVERN. CURS D'INICIACIÓ A L'ESQUÍ:

- Del 4-11 de gener al 25-2 de maig, convocatòria oberta. Dintre a grups, per cada 25 inscripcions s'atorgarà al grup una plaça gratuïta d'acompanyant.
- Del 29 de desembre al 4 de gener, convocatòria restringida, 40 places.

- LA NATACIÓ PER ALS ESCOLARS:

- 10 de gener, jornades didàctiques, Palma, Sant Jordi, Bunyola i educació especial, a la piscina del col·legi La Salle de Palma.
- 11 de gener, jornades didàctiques, Inca, Muro, sa Pobla, Alcúdia, Pollença, Binisalem i Montuïri, a la piscina Esport Inca, d'Inca.
- 17 de gener, jornades didàctiques, Palma, Campos, Felanitx, Sóller i educació especial, a la piscina del col·legi La Salle de Palma.
- 18 de gener, jornades didàctiques, Inca, Muro, sa Pobla, Alcúdia, Pollença, Binisalem i Montuïri, a la piscina Esport Inca, d'Inca.
- Desenvolupament de les activitats a l'àmbit de Manacor (esquiar).

- TORNEIG DE BÀSQUET D'EMPRESES:

- Dilluns, dimarts i divendres, de 19 a 21:45 hores, encontres del grup B-1, al poliesportiu Prínceps de España.
- Dimarts, dijous i divendres, de 19 a 21:45 hores, encontres del grup B-2, al poliesportiu Prínceps de España.

- TORNEIG DE VOLEIBOL DE PENYES:

- Cada setmana, desenvolupament dels encontres de la lliga de temps lliure i penyes, a Manacor.

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS GOVERN BALEAR

LA CONSELLERA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS:

“Bona Pau, element de concòrdia entre els habitants de Montuïri”

Els 40 anys de l'existència de **Bona Pau** que se celebren enguany evidencien la dedicació i la constància d'una labor encomiable dels montuïrers responsables de la publicació. Amb aquest aniversari commemoram, no només el fet simbòlic dels 40 anys de la revista, sinó la voluntat de les persones que al llarg d'aquests anys han treballat perquè cada mes arribàs a totes les llars de Montuïri un número de **Bona Pau**.

La revista ha estat durant aquests anys més que una publi-

cació d'informació actual sobre la vida del poble, ha estat també un element de concòrdia entre els habitants de Montuïri a través d'una línia editorial lloable a favor d'un món millor en pau.

Amb aquest motiu vull felicitar tot el poble de Montuïri i animar-lo molt sincerament a continuar amb aquesta doble tasca: el fet cultural de l'edició d'una publicació i la defensa d'un món en pau.

Maria Antònia Munar i Riutord
Consellera de Cultura, Educació i Esports

L'any 40 encara eren nines na Joana Mora "Baqueta", na Margalida Noguera "Matarina", na Francisca Sampol ("Sa Rosa d'En Daviu") i na Catalina "Baqueta", i jugaven damunt els graons

Ben assegurada com les dones d'aquell temps es fotografià devers l'any 30 madò Bet "Palosa"

Na Margalida "Roqueta", na Francisca Sampol, na Joanaina "Xoroia" i la seva germana Francisca, L'any 30.

Foto de l'any 33: Madò Maria de Son Coll, en Biel d'Es Dau (assegudet a una cadireta), na Maria Cerdà "Poeta", que aguanta el moix i l'amo i la madona Joanaina Rossinyol

Maria Fornés Vich "Mora" evoca temps enrera sense oblidar quan el seu espòs, Pere Capellà, col.laborà amb *Bona Pau*

Els joves a penes l'han tractada, però els majors la coneixem molt bé i la recordam amb simpatia.

Uns certs anys després de casar-se amb en Pere Capellà fixaren la seva residència a la coneguda barriada ciutadana de "El Terreno", on hi continua vivint.

Nasqué a Montuïri i té 82 anys, però per l'aspecte i vitalitat que d'ella brota, sembla deu anys més jove. I que consti que no és cap compliment. El seu bon humor ens el contagia amb facilitat. Ens consta que no sempre ha estat així. Les adversitats i cops de la vida deixaren en ella la seva firma.

Obligat és dir en aquestes altures, que —com ja hauran suposat els nostres lectors— ens estam referint a na Maria Fornés Vich "Móra".

A les persones que l'apreciam, que l'hem coneguda i tractada des de molt jove i sabem dels seus contratemps i vicissituds durant la seva existència, ens conforta veure-la ara, feliç entre els seus.

El seu mode d'esser no ha canviat al llarg dels anys. Amb la seva mirada desperta, estudia ràpidament la persona amb la que tracta, i no divaga durant la conversa. Es mou per dins la casa amb la soltesa i agilitat d'una persona jove que té les ocupacions pròpies de dona de ca seva.

El dia que varen proclamar Pere Capellà fill il.lustre d'Algaida. Maria Fornés, en primer terme, i un poc més enfora a l'esquerra, la seva filla Margalida

Intel.ligent i sensible ens recorda alguns dels personatges de les obres de Bruce Marshall. Com totes les persones de la seva edat, inevitablement, en encetar la conversa, surt immediata-

ment la referència als temps passats, i quan en alguns moments, com hem dit, ens veim obligats a evocar aquest passat, les llàgrimes guaiten als seus ulls.

Na Maria ens espera al portal de ca seva. La seva rebuda és càlida i afectuosa. Surt també a rebre'ns amb ella, la seva filla Margalida, la que feia temps no havíem saludat. Ens fa passar per una habitació on, entre els quadres que adornen les parets, es destaquen molts d'objectes que recorden altres temps. Entre tot el que hem citat destaca una aquarel·la més bé petiteta, però ben realitzada, d'en Pere Capellà. Arribam a una saleta molt acollidora on na Maria i l'entrevistador ens asseim. Na Margalida, per altra part, després d'haver-nos expressat l'alegria per la nostra visita, ens deixa per atendre les seves ocupacions, dins una altra habitació, enfora de nosaltres.

Són moltes les preguntes que volem fer a la nostra interlocutora, però el temps no dóna per tant.

—Abans de res, Maria, ¿com va esser que us instal·làreu en "El Terreno", en Pere i tu?

—El capellà, que era el director del Col·legi Sant Lluís Gonzaga de "El Terreno", es posà en contacte amb el meu home, oferint-li una plaça al citat col·legi per impartir-hi classes.

—¿Notares una diferència molt grossa
(Continua a la pàgina següent)

PLA "SaBANCA" DE JUBILACIÓ

I demà què?

EN PERE CAPELLÀ, DE JOVE JA PUBLICA ALGUNS ARTICLES DAMUNT EL "FOC I FUM"

(Ve de la pàgina anterior)

amb el canvi, quan vingueres de Montuïri?

—No ho creuràs, però quan ens instal·làrem aquí, la diferència, malgrat que hi fos, no era tan grossa. Has de tenir en compte que estam parlant de fa quaranta anys. Avui és una altra cosa.

—¿Sentires a faltar el teu poble?

—Totd'una, sí. Però aquí hi vaig trobar una gent molt amable i atenta, que minvà la meva enyorança. És difícil, però, oblidar el meu poble, la gent, les persones amigues amb les quals has conviscut tant de temps. He de dir, mentrestant, que en "El Terreno" m'hi trob molt bé.

—¿Amb què passes el temps actualment?

—Som una enamorada de les flors i duguerem la sort que la casa que adquirírem tenia jardí. Pas bona part del dia ocupant-me de les plantes.

—¿Què enyores del teu poble, de Montuïri?

Davant aquesta pregunta sembla que els pensaments de na Maria s'han traslladat molt enfora en el temps, quan ens contesta:

—A més de la meva família, enyor, com he dit abans, el mode d'esser de les persones que vaig deixar allà. És una gent oberta, simpàtica, expressiva... i vanguardista entre altres qualitats que té. El meu nét té també una atracció especial per la gent de Montuïri.

—No parlem d'ara, ens referirem al passat. ¿Quins anys han estat els millors de la teva vida?

—Els de casats de fresc i quan amb en Pere, el meu home, ens canviàrem a "El Terreno". No els puc oblidar mai.

Les al·lusions al seu home són constants. Es nota que sentí per ell una verdadera adoració.

Mentrestant sentim les passes lleugeres de na Margalida, la seva filla, que s'acosta. Una rialla il·lumina la seva cara quan ens diu:

—Pots dir també que és el meu "assessor literari"? Faig molt de cas de les seves opinions. Si no sempre, a vegades li deman la seva opinió damunt certs treballs que entreg al periòdic.

No ens sorprenen les paraules de na Margalida. Quan aquesta ens deixa, continuam.

—¿De què xerrau tu i el teu nét?

—Un encant de nin, ara té 9 anys. Jugam plegats, ens difressam: li agrada fer-me confidències, fins i tot cantam junts algunes composicions "Punk".

No pot quasi acabar de dir-nos-ho, ja que les rialles havien envaït tot el seu ser. Na Maria és així, quan parla amb persones amigues, exterioritza els seus sentiments d'un mode espontani.

—Parlem dels teus fills. ¿Què ens pots dir d'ells? ¿Trobem similitud entre el seu treball literari i el del seu pare?

—Et diré: Na Margalida fa periodisme i és distint. Però en Llorenç sí; el seu treball és creatiu, malgrat faci també certes entrevistes per a la premsa.

—¿Els pegà molt prest la febre de reomplir quartilles?

—Na Margalida, quan estudiava començà ja amb la secció "Es mercat de la Porta", a fer reportatges per al "Diario de Mallorca" i en Llorenç des de l'edat de 14 anys sempre l'he vist recol-

Quan en Pere Capellà era jove

zat damunt les quartilles, boligraf en mà.

—Parlem d'en Pere Capellà, el teu home. Sabem que no farem cap descobriment, però, ¿ens pots resumir ràpidament la seva activitat literària des dels seus començaments fins a la seva darrera obra?

—Sí. És una història llarga, però com em demanes, la resumire. Et puc dir que de molt jove començà publicant uns quants articles, molt pocs, damunt el popular "Foc i fum". Després de la

(Continua a la pàgina següent)

FÀBRICA DE VIGUETES DE FORMIGÓ
PRETENSAT I VIBRAT

MIQUEL SASTRE MAYOL

FÀBRICA: A SON MANERA - Telf. 64 61 49
OFICINES: Carrer Palma, 108 - Telf. 64 61 27

MONTUÏRI
(Mallorca)

**"QUAN EN PERE CAPELLA
ERA COL.LABORADOR DE
BONA PAU LI ENCANTAVA
AQUESTA REVISTETA"**

(Ve de la pàgina anterior)

guerra civil, com a presoner de guerra i estant recluït a una presó d'Alcalá de Henares, també publicà treballs damunt un periòdic que editaven els mateixos reclusos. Més tard, quan tornà a Mallorca, en temps difícils, aconseguí publicar uns quants articles damunt un periòdic de l'illa. I ja passant per les "Coplas sin malicia", damunt el "Balears", es dedicà al teatre, començant la primera obra amb "L'amo de Son Magraner". Morí la data de l'estrena de la seva darrera obra: "El Rei Pepet".

Passam ràpidament a l'altra pregunta, quan ens adonam que a na Maria li costa continuar degut a l'emoció que li produeixen tals records.

—En Pere fou col.laborador de **Bona Pau**. Aquesta revista complirà aquests dies 40 anys. ¿Ens pots dir alguna cosa damunt aquest fet?

—Li encantava, la revisteta **Bona Pau**! Llavors tenia unes poques pàgines. Hi escrivia amb il·lusió i ganes. Bastava que fos de Montuïri, poble que estimava molt, per col.laborar-hi amb entu-

Corria l'any 1948 quan la imatge de la Mare de Déu de Lluç fou traslladada a Montuïri. A l'homenatge que se li reté, Pere Capellà li dedicà un bell poema

siasme.

—¿Ens pots definir, en poques paraules, com era en Pere i el seu mode d'esser?

Na Maria, amb les mans ben estretes, sembla que cerca les paraules per expressar-se. És ràpida, després, en la resposta.

—Era molt humà, també molt lliberal; no perdia mai l'esperança. Dels fets treia la part positiva, poc complicat i molt tolerant. A més, mai creava problemes.

Na Margalida, que ha vingut altra volta devora nosaltres per demanar-nos com va, encara és a temps de sentir les darreres paraules de la seva mare. Era nina quan el seu pare les deixà, però també el recorda tal com l'ha definit la seva mare.

—¿Per què no ens dius qualche cosa del teu temps d'estada a Montuïri?

—Eren els temps en què estava enrevoltada de persones que jo estimava molt. No importa dir noms, però no puc oblidar les Aloies, na Margalida i la seva tia Maria. Es pot dir, literalment, que jo vivia a ca seva. Per a mi el poble de Montuïri té un atractiu i un encant difícil d'explicar. He de

repetir, però, que les persones de "El Terreno" són meravelloses. Em trob molt bé aquí.

—¿Per què no ens relates, per acabar, una instantània del poble de Montuïri, entre els anys 20 i 30, dins el teu temps de nina i joveneta?

—No sé com podria donar a conèixer aquells temps, però et puc dir que les persones eren senzilles, amb ganes d'obrir-se als temps que arribaven... Ara record.

—Digues-nos, Maria, ¿què recordes?

—Quan era nina, que anava a Ca Ses Monges, hi hagué un esdeveniment important. Per la carretera del costat de Montuïri, que va de Manacor a Palma, hi passà el General Primo de Rivera. Tot el poble va anar a veure'l, i a més, s'havia d'aturar uns moments. Les monges em designaren a mi per fer-li l'entrega d'un ram de flors, com així ho vaig fer. Aquest dia vaig ésser feliç.

La nostra visita ha acabat.

Són els records, són les paraules i el sentir de na Maria. Una vida que ha transcorregut enrevoltada dels sers que l'han estimada. Una petita part també, de la història del nostre poble. Del seu poble.

Miquel Martorell Arbona

Pere Capellà amb l'escriptor Manuel Sanchis Guarnier, possiblement quan estava a la presó

EL PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

Quasi una vida

Amb aquesta frase tan repetida es pot definir la trajectòria de la "fulleta" Bona Pau.

Va néixer petita, com tot ser vivent, ara fa quaranta anys, en el si de la parròquia de Montuïri. Aquells dies varen esser varies les

publicacions germanes que veren la llum per primera vegada a la pagesia mallorquina, però únicament Bona Pau ha arribat als nostres dies.

Aquells joves que amb tanta il·lusió hi posaren les mans perquè prengué força i s'obris camí, avui ja són respectables padrins. Quasi una vida dedicats a escriure, a esforços i a altres sacrificis que comporta la responsabilitat de publicar durant tants d'anys una revista.

Digne representant de tots ells, el que fou i és Director de Bona Pau, n'Onofre Arbona, treballador incansable, il·lusionat i apassionat per Bona Pau, que de la seva mà es va publicar i es convertí en la nineta dels seus ulls. Com deia, va néixer petita, per tornar grossa i gran, com també ho ha fet n'Onofre, però que segueix avui amb el

mateix esperit del primer número.

Com a President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, la qual m'honra presidir i a la qual hi pertany la vostra publicació, vull desitjar-vos a tots els qui la feis possible, col·laboradors, subscriptors i Director, a tots els que la llegiu, l'alabau o la criticau —que de la crítica també se'n pot treure profit—, a tots, com he dit, molts d'anys per poder veure-la una llarga vida en les vostres mans, pel bé de la "fulleta" i del poble de Montuïri, per al qual la publicació no ha escatimat esforços pensant únicament en el bé de la comunitat.

Perquè aquests primers quaranta anys siguin el començament d'una llarga vida. Molts d'anys!

*Carles Costa i Salom
President de l'Associació de Premsa
Forana de Mallorca*

Foto de la dècada dels trenta de la família Cerdà - Miralles "Ferrericó". Amb el pare i la mare drets, un a cada costat, les dues filles i els tres fills

Na Tonina "Teixidora" devers els anys trenta, es féu aquesta foto d'estudi

40 anys de Bona Pau, una xifra significativa

La xifra de quaranta anys de **Bona Pau** és molt significativa. És molt difícil mantenir una revista al viu, mes a mes, sense defallir, i tot gràcies a la constància del seu director i col·laboradors.

A **Bona Pau** el protagonista és el poble, és l'únic mitjà de comunicació del nostre entorn, on es veuen reflectits tots els esdeveniments

més pròxims a nosaltres, i a través dels seus articles i entrevistes als nostres personatges, queda escrita la nostra història. És necessària i a la vegada enriquidora la seva presència i continuïtat.

Per acabar vull felicitar el director i tota la gent que fa possible **Bona Pau**.

Raimundo Arbona Massanet

P O E M A

A BONA PAU

Amb motiu dels quaranta anys d'haver sortit per primera vegada, li dedic aquest poema:

Dalt des Puig de Sant Miquel hi habita una Senyora, que és més guapa que l'aurora cada matí, en el cel.

Com el sol dins el cel blau Vós brillau, Senyora mia; el vostre nom és Maria, Verge de la Bona Pau.

Sou per mi lo més hermós que hi ha en el cel i a la terra, no hi ha muntanya ni serra, Mare de Déu, sense Vós.

Des del Puig de Sant Miquel vós veis Consolació, Cura i Sant Salvador; pertot estau prop del cel.

Vós, des de l'alta muntanya, quan feis festa, en gran fervor, donau-nos la bendició a la gent que us acompanya.

Jo deman la vostra ajuda des del cel per celebrar quaranta anys que ara farà una fulleta menuda.

Crec que tots ho recordau: quaranta anys fa aquest gener, una fulleta nasqué, i es seu nom és **Bona Pau**.

I com veim, s'ha feta gran, sa fulleta ha anat cresquent, la llegeix molta de gent, crec que més la llegiran.

Perquè Vós, Mare de Déu, li donàreu llarga vida, de Vós és la protegida com el vostre és el nom seu.

Beneïu-la, si vos plau, una fulla amb tan bell nom: que la llegesqui tothom, Verge de la Bona Pau!

Antònia Ma. Adrover "Manxes"

Els Cossiers d'ahir i d'avui. Vet-los aquí devers els anys vint enmig de plaça.

En el 40è. aniversari de Bona Pau

Els quaranta anys de **Bona Pau** són molt més que 467 revistes editades. Són la vida d'una generació, escrita mes darrera mes. Són el retrat d'uns fets, costums, fins i tot ideologies que, ens agradin o no, han conformat el caràcter, la personalitat del nostre poble.

Segurament un historiador podria descobrir entre les pàgines de **Bona Pau** molt més del que hi ha escrit: l'evolució, el canvi lent, però progressiu d'unes formes de pensar. En aquest sentit jo destacaria un fet importantíssim: el canvi d'idioma. Pot ésser que pels joves no tenguí la importància que li donam els qui encara visquérem els anys de prohibició de la llengua catalana, però aquest fet, assumir

la nostra llengua com a forma d'expressió, significa acostar-se a la realitat del poble.

Encara avui, quan ja avançam cap a la fi del mil·lenari, escriure en el nostre idioma, justifica l'interès social de **Bona Pau**. En un món informatiu de premsa, ràdio, televisió, pràcticament tot en castellà, les revistes de la Premsa Forana representen un inestimable vehicle normalitzador del nostre idioma.

Sols per aquest fet ja estaria justificat donar els molts d'anys a **Bona Pau**. Molts d'anys que voldria a més a més, que fossin anys de contribució a la informació, a la cultura i a la llibertat d'expressió.

Pere Sampol i Mas

Quan madò Antònia Ma. "Manxes" devia tenir mig any, en braços de la mare, i darrera, la germana major. Això l'esquerra. Damunt, na Tonina "Piadosa", na Bel des carrer de sa Barrera i na Tonina "Teixidora"

Bona Pau té per a Montuïri una capital importància

Dins aquest mes de gener de 1992 es compleix el quarantè aniversari de la publicació fundada per D. Bernat i dirigida per Onofre Arbona, filla de la **Bona Pau**.

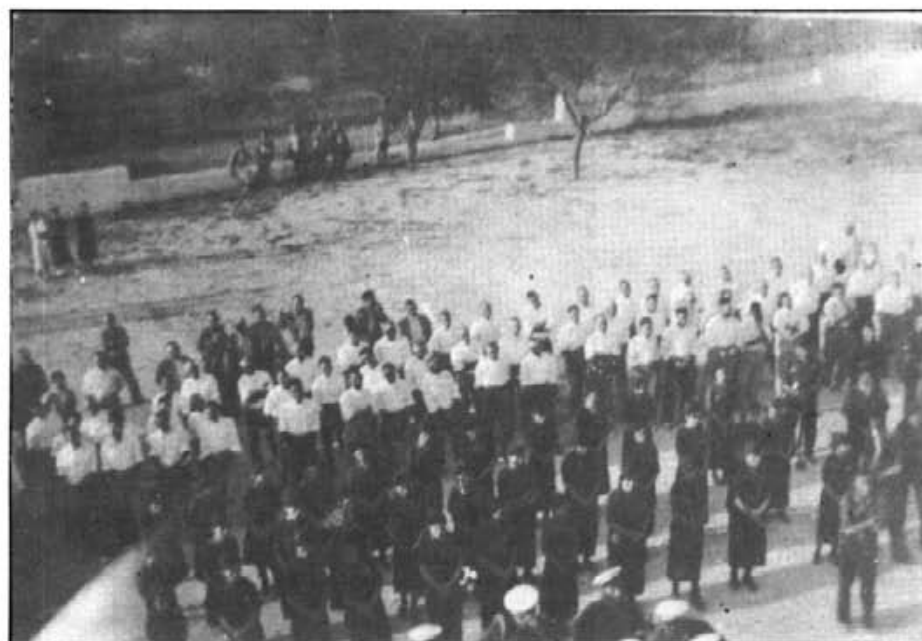
Consideracions polítiques i religioses apart, aquesta publicació té per a Montuïri una capital importància literària i socio-cultural: és l'única publicació de premsa escrita feta per montuïrers i per als montuïrers; és l'única publicació montuïrera on el que tengui inquietuds literàries i periodístiques hi pot col.laborar; i és l'única

publicació montuïrera que ens dona les notícies, comentaris i informacions del que passa al poble i a la seva gent.

En nom del meu grup, "Convergència Balear", i en el meu propi, vull donar l'enhorabona i les gràcies a Onofre Arbona i a la resta de persones que col.laboren i fan possible la fulla de la **Bona Pau** pels quaranta anys de publicació, i pregar-los i encomanar-los que tirin endavant amb la tasca, perquè la feina feta i a fer és bona i necessària. En quant als montuïrers, agrair-los aquests anys de compra, l'interès i col.laboració a la fulla de la **Bona Pau**.

Molts d'anys a tots!

Joan Verger i Gomila "Muret"

Damunt aquestes línies, madò Antònia "Manxes" un dia que sortia d'escola de Ca Ses Monges. I a l'esquerra, dos actes celebrats en el pati de les escoles durant els primers temps del Moviment.

Molt ha plogut de llavors ençà

No és just un tòpic emprar aquesta vegada la dita de "molt ha plogut de llavors ençà". Lluny queden aquells anys cinquanta de la societat mallorquina de la postguerra; anys de penúries econòmiques, de ferides encara no closes, de societat rural paternalista, de senyors, amos i missatges, de societat de forts vincles familiars, de llars cristianes guiades pastoralment des de la rectoria, sota la devoció i protecció mariana de la Mare de Déu del Puig de Sant Miquel...

Dintre aquest particular ambient nasqué una petita fulla parroquial batiada amb el nom de la patrona de Montuïri amb finalitats clarament religioses que amb el pas del temps ha esdevingut en una publicació de premsa forana de moltes pàgines, rica en continguts, que s'expressa en la nostra llengua i que ha anat progressivament llaurant-se un lloc dintre del cor de tots els montuïers.

"Molt ha plogut de llavors ençà" i així ha quedat enregistrat a **Bona Pau**, des de les dades pluviomètriques a les dades demogràfiques, des de la ressenya dels actes litúrgics fins a les festes populars de Sant Bartomeu, des de la catequització de la comunitat cristiana fins a reflexar les anècdotes, notícies i esdeveniments que el poble ha anat forjant aquests darrers 40 anys. "Molt ha plogut de llavors ençà", però el que és evident és que la pluja no se'n durà el tarannà del nostre poble, la cultu-

ra, les tradicions, la literatura, la historiografia, l'antropologia, el mode de ser i viure d'un parell de generacions que han quedat palesos i enregistrats a les pàgines de la "fulla" que no ha faltat cap mes a la cita, amb una admirable constància i fermesa.

A l'hemeroteca de **Bona Pau** podem trobar les nostres arrels, la nostra essència de ser i fer poble. Tot un bagatge que hem atresorat tots els montuïers que o bé a través de la seva ploma o simplement mitjançant el seu quefer diari ens han transmès tot un fardatge cultural que hem de saber respectar, valorar i protegir. **Bona Pau** a la seva darrera etapa ha contribuït molt més que alguna institució de govern a la normalització lingüística. **Bona Pau** ha recercat dintre la nostra història i ha fet història com a font documental. **Bona Pau** ha donat a conèixer la nostra literatura i ha fet literatura, **Bona Pau** ha donat a conèixer Montuïri i els montuïers als montuïers, **Bona Pau** ha arribat als montuïers que viuen fora i no poden estar entre nosaltres i que enyoren el seu po-

ble i esperen ansiosos saber coses d'ell.

Bona Pau amb la democràcia ha obert una petita finestreta al pluralisme polític i a la llibertat d'opinió, si bé aquí hem de lamentar que en algunes ocasions aquesta finestreta no ha estat lo suficientment gran perquè a través dels seus ventalls hi pogués entrar tota la llum que calia en determinats moments, i és que **Bona Pau** ha de ser patrimoni de tots els montuïers, amb una redacció oberta i participativa que abandoni alguna de les pinzellades de servilisme a determinats corrents d'opinió ni estar subjecte a cap grup de pressió

"Molt ha plogut de llavors ençà", i ha estat un ploure incessant, una pluja constant que ha mantingut verd el sembrat. Aquesta seria sens dubte la qualitat més bona que hauríem d'avaluar a l'hora de fer un repàs a aquests primers 40 anys de **Bona Pau**. Una constància, un impuls encomiable que ha fet possible que avui els montuïers i en especial el seu director Onofre Arbona, estiguem d'enhorabona. Que sigui per molts d'anys!

Gabriel Miralles Pizà
PSIB-PSOE

Era el dia de Nadal de 1935. Encara hem pogut destriar davant el portal de Ca na "Xoroia", en Joan "Matxo", en Biel "Borreó", en Toni "Saldadet", en Tomeu "Fiol" i en Biel "Xocolater"

Els 10 fets que més han destacat a Montuïri durant 1991

800 persones firmen el seu desacord amb el P.A.C.

A principis d'any es posà en funcionament el P.A.C. a Vilafranca. Pel que fa a Montuïri, això fou motiu de continuades polèmiques i queixes, sobretot per part de gent major. A l'Ajuntament s'obrí una recollida de firmes per expressar el desacord. Se'n recolliren prop de 800.

Gabriel Roscar "Titina" "Persona del Poble - 1990"

En un acte celebrat a "Cas Carboner" dia 1 de febrer, el President del C.I.M., Joan Verger, entregava les distincions de "Persona del Poble - 1990".

La de Montuïri fou atorgada a Gabriel Roscar "Titina", presentat per Bona Pau.

Pluges i inundacions

Els mesos de gener i febrer foren prolífics en quant a aigua. Concretament el 25 i 26 de gener en caigueren 110 litres i els nostres camps roman-gueren inundats, molts d'ells com si fossin llacs. I aquest estat es perllongà algunes setmanes.

Pregàries per la pau

Duant el mes de febrer el món anava revolt amb motiu de la guerra del Golf Pèrsic, sobretot pel perill d'estendre's per altres indrets. Espanya hi envià vaixells. Aleshores més de 200 persones pujaren per pregar per aquest motiu davant la Mare de Déu de la Bona Pau.

La piscina municipal i el complex esportiu

Des de temps enrera —anys feia— es parlava d'una piscina municipal. En el mes de març l'Ajuntament rebia els terrenys. I poc temps després l'arquitecte començava els plànols. Més tard ho debaté el ple municipal i pel desembre passat s'iniciaven les excavacions per començar la piscina i més tard el complex esportiu.

15 de Juny: el primer ple del nou consistori

Les eleccions municipals

El mes de maig destacà pels mítings electorals. 56 montuïrers de diferent ideologia omplien les quatre formacions polítiques encapçalades per Joan A. Ramonell (PP), Josep Ma. Munar (PSOE), Pere Sampol (PSM) i Joan Verger Gomila (CD). El PP obtingué majoria absoluta i fou reelegit batle el primer. Les votacions foren el 26 de maig.

I per altra part, Joan Verger Pocoví (PP) també fou reelegit President del C.I.M. i Pere Sampol (PSM), diputat de la Comunitat Autònoma.

La renovació de la junta de la 3a. Edat

Per renovar la meitat de la junta directiva de l'Associació de la 3a. Edat es convocaren eleccions el 15 de juny. Però degut a certes suspicàcies circularen comentaris de signe molt diferent. Semblava que aquesta Associació s'havia polititzat. Rafel Socias fou reelegit president.

El tema de les "perles"

La instal·lació de la fàbrica de perles en "Es Creuers" ha estat, al llarg de 1991 motiu de polèmica i de comentaris i contradiccions apareguts en els diaris.

Encara s'està eixecant l'edifici que sembla serà el restaurant, si bé s'assegura que les "perles" vendran als Creuers.

Inauguració del nou edifici de la Creu Roja

Dia 11 d'octubre tengué lloc la inauguració del nou edifici de la Creu Roja just al costat de la carretera Palma-Manacor i devora "Es Revolt". Esdeveniment que suposà la culminació de la gestió municipal per a la seva reconstrucció. Amb aquesta millora, el poble resta millor atès, sanitàriament.

Campions i subcampiones

En l'aspecte esportiu del passat any sobresurt la gesta dels infantils de bàsquet en proclamar-se campions de grup i la de les cadets que assoliren el subcampionat de Mallorca. Per altra part, Joan Gomila el juliol, a Bilbao, obtingué la medalla d'argent en els campionats d'Espanya de "masters" de natació a 50 metres espatlla.

Altres fets importants

Durant l'any que hem acabat, també ocorregueren fets de relleu. No els citarem tots, però sí alguns: La inauguració de la piscina d'Es Dau, la inauguració de la discoteca "Ics", el nou cafè de Ca n'Aloi, una peixeteria, la venguda del Bisbe, el pregó de festes que pronuncià el P. Martorell, el nomenament de Joan Miralles "Doia" com a president de la societat nacional de Ca Rater Mallorca, el de Joan Sorell com a Director del Col·legi Públic, el de Miquel Fiol, President del Patronat de Música, el de Miquel Nicolau Mas (que ara ja no ho és) com a president del C.D. Montuïri, i també el fet de l'intent d'interposar recurs de reposició per part dels regidors de l'oposició si no es creaven les comissions informatives a l'Ajuntament. la nombrosa "saba jove" que ha nodrit la banda de música, la incorporació de la Coral "Molt-Lliri" a la Federació de Corals de Mallorca, la destrucció de part de la fàbrica de ciment de Can Pellusco per un fibló... i possiblement altres que ens han passat per alt.

Fets, uns i altres, que s'incorporen a la història de Montuïri, de l'any 1991.

Onofre Arbona

Riqueses que no es compren

La narració que tot seguit us descriuré no és invenció o fantasia, sinó pura realitat.

Un matrimoni estava a punt de celebrar les seves noces d'argent. Els seus fills pensaren que amb motiu de tal esdeveniment podien fer alguna cosa de conjunt, tota la família. La idea que més els entusiasma fou anar de viatge a les illes Canàries. I així ho comunicaren als seus pares.

Son pare, tot i que li agradà molt la proposta, els féu una reflexió: "Fills meus, pensau que la nostra economia no és molt sobrada i un viatge com aquest ens sortiria molt car perquè som pobres".

Una de les filles li contestà: "Mon pare, no és veritat que si guem pobres, potser no tinguem molts de doblers, però som una família ben avinguda, ens estimam, de fet no ens manca res, tenim la possibilitat d'estudiar, ¿què més podem desitjar?".

El qui em contà el fet era membre de la família i em digué que s'emocionà, ja que aquelles paraules plenes de seny d'aquella al.lota li arribaren al cor. He volgut recollir aquesta anècdota a la meua col·laboració a **Bona Pau** perquè la consider d'un gran contingut.

Quantes vegades hem pensat que els doblers ens donen la felicitat! I quantes vegades hem hagut de reconèixer que aquest "valor", que hem convertit en Absolut, no ens fa feliços!

Val molt més una família que viu unida i que s'estima, que no la que poseeix un gran casal i llavors el converteix en un infern.

Avui no s'usa reconèixer que el fet de tenir un lloc de treball o d'estudiar una carrera és una gran riquesa; i ho és. Poc a poc, amb la força dels mitjans de comunicació i la mentalitat que sura dins l'ambient del nostre entorn, ens hem anat creient que ric és aquell que té molts de diners en lloc de pen-

sar que ric és aquella persona que poseeix tota una sèrie de qualitats: capacitat d'acollir i escoltar, esperit de servici, disponibilitat, obertura als altres... aquesta és una riquesa que no es compra.

Seria bo que —dins l'ambient de materialisme que ens envolta— aprenguéssim a discernir on es troben els autèntics valors, aquells que de veritat omplen una persona, l'enriqueixen i, en conseqüència, la fan feliç.

Andreu Genovart

LA IL·LUSIÓ DE LA VENGUDA DELS REIS MÀGICS

Sols han passat quatre anys de que aquests nins amb il·lusió esperaven expectants a plaça el repartiment de les joguetes que els portaven els Reis Màgics, quan la majoria d'ells ja han trastocat aquell somni i possiblement han sofert un lamentable desengany en adonar-se'n que tot allò era pura ficció. I molts d'ells hauran pensat: ¿Per què m'havien de fer un descobriment així i no romandre permanent amb aquesta quimera?

VERGER AMB LA PREMSA FORANA

El President del C.I.M., Joan Verger, va reunir a la seu del Consell Insular a Ciutat, els representants de la Premsa Forana el passat dia 16 amb motiu de mantenir un contacte i celebrar l'acomiadament de 1991, a la qual reunió no hi mancà **Bona Pau**. A més de Verger, parlà en nom de tots, el President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

EL PSOE I LA PREMSA FORANA

El passat 23 de desembre i convidats pels dirigents regionals del P.S.O.E., una representació de **Bona Pau** assistí al dinar que a Maria de la Salut oferí amb motiu de la cloenda de l'any.

Francesc Obrador i Toni Garcias aprofitaren per exposar els seus punts de vista sobre temes candents, com són el cànon de sanejament, l'impost ecologista, l'oposició de descentralització, la llei de pressuposts... entre altres.

PROPOSICIÓ DESESTIMADA

La proposició no de llei que proposà el P.S.M. i en representació seva Pere Sampol, de la qual informàvem el mes passat, demanant que els PACS cobriessin tres objectius actualment insuficientment atesos, com són atenció primària, orientació familiar i una unitat de salut mental, fou desestimada el passat 27 de novembre amb els vots del PP-UM i PSOE, amb l'argument que els PACS actualment estan suficientment dotats.

Joan Gelabert Capellà, marqueter i restaurador

Ensenya a reposar un moble deteriorat així com era en un principi

Encara que en Joan Gelabert Capellà sigui de Sineu, és ben conegut aquí per estar casat amb na Maria Pocoví, filla d'en Tomeu "Boira".

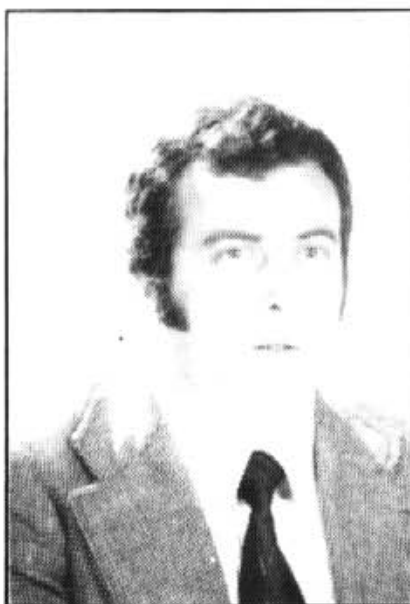
En Joan és un dels pocs mestres artesans que queden a Mallorca. Ara dirigeix un curs de restauració amb tant d'èxit que, anunciat tímidament, tanta ha estat l'acceptació que s'han hagut de fer dos torns.

—Concretament, la teva professió ¿quina és?

—La meua professió actual és, reconeguda oficial, "Fedor" de marqueteria, que ara es diu "marqueter", i també restaurador de mobles.

—¿En què consisteix realment restaurar?

—En això hi ha un parell d'opinions i tothom vol que la seva sigui la bona. En aquest moment l'opinió que jo he aplicat —ens diu en Joan— veig que és la que em dona millors resultats, no econòmics, sinó de prestigi. La restauració consisteix en agafar un moble deteriorat o mal cuidat o espenyat degut al temps o al que sigui, i tornar-lo posar així com era en un principi, amb el mateix esplendor que tenia quan ho va acabar el mestre que el va fer.

—¿Tothom hi està d'acord?

—No. Hi ha gent que troba que això no és vàlid, sinó que és fer una "mastrafa", però jo consider que fer una "mastrafa", segons l'opinió d'aquesta gent, és donar una embrutada al moble, de qualsevol cosa i de qualsevol manera, i treure'l per vendre'l. Jo trob que aquesta no és tan vàlida com l'altra, però la gent tria quina vol.

—¿Fa molts d'anys que et dediques a restaurar?

—En fa uns 14 ò 15.

—¿Com fou que et decidires cap a la restauració?

—Abans d'agafar això de la restauració feia feina a una farmàcia, bastant antiga i conservada molt bé. Tenien els pots de les conserves i substàncies que preparaven, que ja havien desaparegut. A ran de fer feina a la farmàcia vaig conèixer una sèrie de persones relacionades amb "personatges". Una d'elles era mestre Joan "Escolà", un home que des de jove havia exercit l'ofici de decorador, o sigui talla, decorat... Bé, vaig conèixer aquesta persona i a rel que tenia a ca nostra un moble que ma mare havia d'emprar, li vaig fer la suggerència de que m'orientàs un poc de com ho hauria de fer. Ell es va desplaçar a ca nostra i després de veure'l i dur-lo a ca seva, vaig començar a restaurar-lo. Aleshores el mestre tenia devers 72 anys i no tenia fills.

—¿I així vares començar?

—Ell es va enllepolir un poc de mi i jo un poc de la seva feina, i així va començar, poc a poc, la meua afició cap a la restauració. Fins que un dia la farmàcia va tenir una davallada i vaig haver de decidir cap a on prenia. I clar, vaig

Continua a la pàgina següent

MUEBLES BAUZA® S.A.

EXPOSICIÓ

Carrer Major, 22

Telèfon 55 03 50

Apartat de Correus núm. 106

07500 - MANACOR

(MALLORCA)

ÉS MAL DE DIR, QUAN ESTÀ FORMAT UN BON RESTAURADOR CADA PEÇA TÉ UNES CARACTERÍSTIQUES DIFERENTS

(Ve de la pàgina anterior)

prendre cap a la restauració.

—Una vegada iniciat dins la restauració, ¿vares haver de fer alguns estudis?

—Vaig estudiar per mi mateix, una mica orientat pels mestres vells. Ells em donaren orientacions i l'altra part l'he trobada en els llibres.

—Quan començares, ¿hi havia molts de restauradors a Sineu?

—No. Únicament n'hi havia dos: mestre Joan i el seu germà.

—¿Quants d'anys d'aprenentatge es necessiten per esser un bon restaurador?

—No sé si som un bon restaurador, però puc dir que vaig participar a la iniciació de la llei d'artesanía del Govern Balear, i per un atzar de la vida em vaig trobar amb aquest fenomen. I anant per la Conselleria aquella gent em va començar a aglapir i em ficaren per allà. La llei diu que un mestre artesà és aquell que ha

arribat al màxim de coneixements dins el seu ofici. Per això des d'un principi els vaig dir que em semblava una bajanada, perquè al màxim de coneixements d'un ofici o d'una carrera determinada, crec que no s'hi pot arribar mai, sempre hi ha coses per aprendre. És per això que no puc dir quan és que està format un bon restaurador.

—¿Han reconegut el teu treball de qualque manera?

—A la primera fira de "Balear", l'any 1987, em donaren el primer premi d'artesanía.

—¿Què és el que més t'ha agradat restaurar?

—És una pregunta molt difícil de contestar. Cada peça té unes característiques diferents, encara que sembli igual. Ara bé, el que m'agrada restaurar és aquella que sembla única, peces bastant deteriorades.

—¿En recordes qualcuna d'aquestes?

—Sí. Una vegada em dugueren un canterano Ferran VII al que li mancaven els tres calaixos i ja l'havien convertit en un moble de televisió. Després de moltes consultes i dibuixos vaig poder reproduir-lo de bell nou i això féu que retrobàssim la seva època.

—¿Com se sap de quina època és el moble?

—Normalment es coneix pel tipus de feina que s'hi ha fet; bé si hi havia màquines, bé si es veu que s'ha emprat un tipus d'eina o bé si hi ha petjades d'alguna eina determinada... Això fa que mes o manco ho puguis classificar.

—¿Quin és el moble o objecte més antic que has restaurat?

—És mal de dir, però crec que són una sèrie de peces del segle XVII.

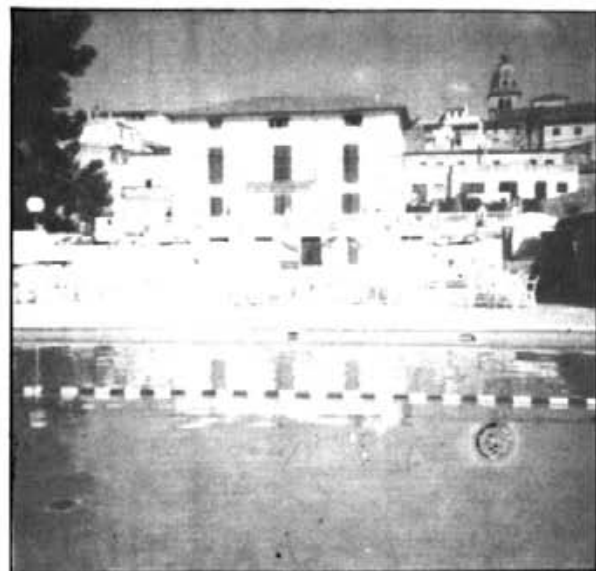
—Dins la restauració, ¿s'han produït avanços tècnics?

—Els avanços que hi pot haver són productes químics que t'ajudin a fer net, sense que deteriorin la fusta amb les eines, eines per tallar, per unglejar...

(Continua a la pàgina següent)

RESTAURANT

ES DAU

CUINA INTERNACIONAL
PLATS MALLORQUINS
MENJADOR
PISCINA
TERRASSA
FÀCIL APARCAMENT
PREUS ECONÒMICS

Avda. Es Dau s/n Telf. 64 62 80
MONTUÏRI (Mallorca)

"El canterano, la peça que més es restaura"*(Ve de la pàgina anterior)*

—¿Què vols dir amb tot això?

—Vull dir que els productes per fer els acabats que han sortit nous al mercat, per a mi, tornant al principi, et diré que consider que això sí que és fer una verdadera mastrafa en el moble, perquè si l'hem de posar exacte, al seu principi, quan va sortir de mans del mestre, hem d'emprar les tècniques i materials de l'època del moble.

—¿D'on va sorgir la idea d'aquest curset de restauració a Montuïri?

—Va sorgir a rel de les tertúlies de plaça, com moltes altres coses. Hi hagué unes persones que em suggeriren fer uns curssets d'iniciació a la marqueteria per a nins de vuitè. I això, com que no es va enfocar així com calia, o bé no es va entendre o als nins no els va atreure la idea, la qüestió és que per fer aquest curset vàrem demanar una subvenció a la Conselleria i l'havien de fer

córrer. Per això pensàrem fer un curset lliure, per al qui volgués apuntar-s'hi. I aquí som ja al primer torn, ja que ha tengut tant d'èxit que s'han hagut de fer dos torns.

—¿De quina durada és cadascun?

—De vuit sessions cada un.

—La gent que hi assisteix, ¿aprendrà qualche cosa?

—No hem pogut aprofundir molt, degut a que són molts i per aprofundir en temes més exactes o en coneixements d'estils, no podem; perquè atendre tothom és molt difícil, encara que sí, aprendran. A tothom els interessen coses diferents i tractarem també aspectes diferents.

—¿Quin tipus de moble o peça és la que més es restaura?

—Podríem dir que la peça que més es restaura és el canterano. No sé per què, però se la considera com la peça més bona del mobilitari mallorquí. També es restaura el llit, així com la

caixa mallorquina, una altra peça molt útil.

—¿Vols afegir qualche cosa més?

—Que a part de restauració feim coses noves; que procuram trobar les nostres arrels dins l'ofici i que és molt interessant dir que aquesta gent que s'ha apuntat al curset aprendrà a estimar un poc l'ofici, i sobretot a estudiar les obres de fusta, que n'hi ha de molt guapes.

Ma. Antònia Rigo

Comunicat sobre les beneïdes de Sant Antoni

El Consell Parroquial va considerar oportú tornar publicar el comunicat elaborat fa un any expressant uns criteris sobre l'acte de les Beneïdes de Sant Antoni. Convé refrescar la memòria i actuar de forma racional. Si volem que les beneïdes es mantenguin, procurem dignificar-les entre tots.

El Consell Parroquial de Montuïri en sessió ordinària celebrada el passat 28 de gener de 1991, va revisar la festa de Sant Antoni i va acordar comunicar a l'opinió pública els següents punts:

1.- Les beneïdes són un acte que tradicionalment vol expressar la devoció del poble al sant protector dels animals, i per tant tenen un caràcter religiós, encara que es facin en el carrer.

2.- La benedicció dels animals és una tradició arrelada des de temps immemorial dins la pagesia de Mallorca. Significa demanar la protecció de Déu damunt els animals, que altre temps eren elements imprescindibles per a l'economia familiar, bàsicament agrícola.

3.- Esta bé mantenir una tradició, mentre es conservi el sentit pel qual va néixer. No podem convertir les beneïdes de Sant Antoni en una desfílada de carrosses o fins i tot en un pre-carnaval.

Aquest dia els animals són els protagonistes de la cavalcada.

4.- Consideram de mal gust tant les cançons com el comportament dels quintos, que de cada any va empitjorant. Demanam a les futures "formades" que tinguin un poc més de respecte a la cavalcada i deixin per altres moments més apropiats les manifestacions de bulla i de gresca.

5.- Suplicam al poble en general que faci un esforç per dignificar les beneïdes, que aquests darrers anys han assolit un alt grau de participació. A la vegada animam la gent a portar a beneir els animals domèstics i a recuperar entre tots el sentit religiós que aquest acte tenia originàriament.

6.- Esperam que aquestes orientacions siguin reflexionades i tengudes en compte, i no voldríem, per bé de tots, haver de prendre decisions més radicals de cara al futur.

SA NOSTRA D'OR

*Un servei d'or
per a
gent d'or*

**ARA
COMENÇA LO MILLOR**

**"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS**

S'ha dit que...

... ara, per donar es condol en es funerals, mos faran passar pes lloc estret. Veiam si n'arribarem a aprendre!

—oOo—

... però també s'ha dit que... es poble ha acollit molt bé es fet que en donar es condol tothom el pugui transmetre an ets homos i a ses dones. Ara manca també que hi hagi s'ordre que no hi ha hagut fins ara. Tot està en voler.

—oOo—

... totes ses coses canvien i hi ha Ajuntaments que van molt avançats. Un d'ells és es nostro, perquè en es calendari que regalen, sa festa de Pasqua figura dia 20 i en dilluns. Degueren pensar: Si l'any passat era en diumenge, enguany toca en dilluns.

—oOo—

... així i tot se varen equivocar, perquè l'any 92 és bixest i tocaria caure en dimarts.

—oOo—

... parlant d'informacions equivocades, s'agenda de "Sa Nostra" se'n duu sa pauma, en lo que respecta a Montuiri: col.loca sa Fira de Sa Perdiu es primer diumenge de setembre, i es dia des Puig es dimecres de Pasqua. Tanta sort que no situa Sant Bartomeu es dissabte de Nadal. De tres festes montuïreres així mateix n'encerta una.

—oOo—

... es sopar de cloenda d'any que organitza sa Tercera Edat, enguany, a més de s'orquestra, comptà inesperadament i esporàdicament amb una actuació des popular "Tomeu Penya".

—oOo—

... es nostres padrins no se'n podien avenir que aquest "notable" vilafraquer accedís a cantar per a ells; tant és així que qualcú ja delirava. Però... es goig s'enfonsà quan es va comprovar que en "Penya" no estava llogat per aquest "esdeveniment".

—oOo—

... i una setmana més tard, ja dia 3 de gener, es "jovenets" de sa tercera edat tornaren gaudir de debò anant a veure s'espectacle de na "Sara Montiel". En es "Principal" semblaven fadrins satisfets.

I si no, que digui què va sentir en Jordi "Bruixó" quan na "Sara" s'assegué damunt ell i el besà; com igualment en

Rafel Socias, i en aquest, a més, li fugí sa malaltia; o en Martí de Son Coll, de qui sa seva dona deia després que pareixia just un "pavo real". I en Toni "Roe-gó"... que no pogué pus i la cridà i ella

accedí a rebre una besada d'ell... I amb tot això, ¿no hi ha motiu per estar satisfets?

—oOo—

... es vint-i-set excursionistes a Mortitx tornaren satisfets. Però no gosaven dir ses penúries que qualcú va haver de passar.

—oOo—

... aquests de sa discoteca "lcs" deuen esser molt catalanistes. Bandera no n'hem vista, però sí ses quatre barres.

—oOo—

... un jove li comenta a sa mare: "Per entrar a "lcs" he hagut de fer una bona estona de coa". Sa mare li contesta: "Si haguessis vingut a missa amb jo, haguessis pogut passar tod'una i ben ample".

—oOo—

... un que estava insatisfet de s'any que hem acabat deia: " si l'any passat mos feren passar per un "aro", ¿què no serà enguany que mos faran passar pes cinc "aros" olímpics?

—oOo—

... qualcú va escriure a un diari de Ciutat ("El Dia-16" de 14-12-91) amb motiu des funcionament de sa discoteca "lcs", que "es mallorquins, malgrat que som illencs, hem donat s'esquena a la mar i hem mirat terra endins... es joves deixen ses discoteques de sa costa semi-buides i s'aboquen cap as nous invents de s'interior. Devia tenir raó".

—oOo—

... sempre n'hi ha hagut i n'hi haurà... d'annerots i capbuits. Aquests, per ses festes de Nadal se provaren a rompre sa lluminària de s'arbre que estava damunt plaça, davant s'Ajuntament. Però.. així mateix en deixaren qualcuna, de llumenera sencera.

—oOo—

... sa segona festa de Nadal fou ben magra a Montuiri. Si no hi hagués hagut l'Ofici a l'església i es bon dinar en família ningú s'hauria temut que fos tal dia. És una festa que s'anirà acabant si no s'organitzen actes que valguin la pena.

—oOo—

... semblava que regalaven es xampany, sa nit de cap d'any, a Plaça. Molts se n'anaren beneïts a ca seva.

En Xerrim

Pelleteria Amengual

PELLS FINES

Adobs - Transformacions
Combinats i confecció a mida

VISÓ ASTRACAN "ZORRO"

Carrer Babieca, 7 Tlf. 41 01 98 07198 Son Ferriol

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta del ple extraordinari celebrat dia 3 de desembre de 1991

INFORMES D'ALCALDIA

El batle va donar compte que segons els informes elaborats per tècnics especialistes, en algunes de les parts de l'edifici municipal s'ha detectat aluminosis. No obstant i malgrat que es comptin amb aquestes dades, s'espera que l'arquitecte municipal elabori un informe a fi de conèixer la situació real de l'estructura de l'edifici i de totes les zones afectades, ja que no conté aluminosis en la mateixa proporció pertot.

Una vegada que es conegui amb exactitud la situació, es demanarà a la Comunitat Autònoma l'ajuda necessària per solucionar aquesta anomalia.

HOSPITAL COMARCAL

Per unanimitat s'acordà manifestar l'enèrgica protesta pel retard en les obres de construcció de l'hospital comarcal de Manacor i també dirigir-se a l'Administració central perquè informi de les dates exactes previstes per al començament de dit hospital.

CERTIFICACIONS D'OBRES

Amb els vots en contra dels regidors de l'oposició, s'aprovà per majoria del P.P. delegar a la Comissió de Govern les competències en matèria de certificacions d'obres.

HOMENATGE A BONA PAU

Per unanimitat s'acordà retre un homenatge a la revista local **Bona Pau** el dia 26 de gener pròxim amb motiu

dels 40 anys d'existència. I es decidí també que fos la Comissió de Cultura la que s'encarregàs d'organitzar els actes d'acord amb el director de l'esmentada revista.

Biblioteca Municipal

NOVETATS

Llibres darrerament rebuts a la Biblioteca Municipal

- Asimov, Isaac.- CRONOLOGIA DE LOS DESCUBRIMIENTOS.- Barcelona: Ariel, 1990.
- Bessa-Lluis, Agustina.- DIENTES DE RATÓN.- Madrid: Alfaguara, 1990.
- Blanco, Antonio.- EL ARTE GRIEGO.- Madrid: Anaya, 1990.
- Boada, Francesc.- LES TRES TARONGES DE LA VIDA.- Barcelona: La Galera, 1987.
- Bowles, Paul.- EL CIELO PROTECTOR.- Madrid: Alfaguara, 1991.
- Brazeau, Julie.- CÓMO REDACTAR NUESTRO CURRÍCULUM VITAE.- Barcelona: Gedisa, 1990.
- Camps, Monserrat.- EL LLOP BABAU.- Barcelona: La Galera, 1987.
- Cela, Jaume.- NO MIREU SOTA EL LLIT.- Barcelona: Barcanova, 1990.
- Coombs, J.- DICCIONARIO DE BIOTECNOLOGÍA.- Barcelona: Labor, 1989.
- Cormier, Robert.- LA GUERRA

- DELS BOMBONS.- Barcelona: Empúries, 1990.
- Cuadrench, Antoni.- EL TONET, EL FIL I L'ARANYA.- Barcelona: La Galera, 1991.
- Dasi, Albert.- EL GRAN INVISIBLE.- Barcelona: La Galera, 1991.
- Fernández, Narcís.- ASÍ VIVÍAN LOS EGIPCIOS.- Madrid: Anaya, 1991.
- Fera, Miquel.- LA MADONA DEL MAR I ELS PIRATES.- Barcelona: La Galera, 1989.
- Garcia, Ricardo.- LA INQUISICIÓN.- Madrid: Anaya, 1990.
- Història Universal: EDAT MITJANA. 2on.vol.- Barcelona: Edc, 92, 1991.
- Joma.- L'ESCOMBRA EMBRUIXADA.- Madrid: Alfaguara, 1990.
- Jover, Lluïsa.- PASTISSOS SENSE FORN: PER A "PASTISSERS" DE 9 A 99 ANYS.- Barcelona: Pirene, 1990.
- Moore, Rosalind.- LOS MEJORES PROBLEMAS LÓGICOS.- Barcelona: Martínez Roca, 1990.- En 2 vol.
- Moral, Cristina del.- LA GUERRA DE LA INDEPENDENCIA.- Madrid: Anaya, 1990.
- Peñuelas, Josep.- DE LA BIOSFERA A LA ANTROPOSFERA: UNA INTRODUCCION A LA ECOLOGÍA.- Barcelona: Barcanova, 1988.
- Rosetti, Ana.- ALEVOSÍAS.- 2a. Ed. Barcelona: Tusquets, 1991.
- Sierra, Jordi.- EL "ROCK", LA MÚSICA DE NUESTRO TIEMPO.- Madrid: S.M., 1990.
- Valeri, Ma. Eulàlia.- EL PETIT AVET.- Barcelona: La Galera, 1990.
- Vilarrubia, Joaquim.- ELS NOSTRES INSECTES.- Barcelona: Barcino, 1989.
- Villar, Elena.- EL CUC CUCOL.- Barcelona: La Galera, 1988.
- Vinyer, Jordi.- EL PONT DEL DIABLE.- Barcelona: La Galera, 1988.

Aspecte que ofereix el sotíl del pis superior de la Casa de la Vila, una vegada foradat per comprovar la presència d'aluminosi. Ara l'Ajuntament demanarà ajuda al Govern per reforçar el que sigui necessari.

BONA PAU SERÀ HOMENAJADA

En el ple municipal extraordinari celebrat el 3 de desembre passat, l'Ajuntament, per unanimitat, acordà que es reti homenatge a **Bona Pau** amb motiu del 40è. aniversari de la seva aparició.

CORAL "MONT-LLIRI" Concert inaugural

Aquest primer concert de la Coral "Mont-Lliri", des que ha passat a formar part de la Federació de Corals de Mallorca, fou molt ben acollit pel nombrós públic que hi assistí, el qual suposà una demostració de tan estimada com és la Coral entre els montuïrers. Els assistents varen saber valorar l'interès per incorporar partitures que no són religioses al seu repertori, al llarg d'una actuació totalment desinteressada. Els aplaudiments, tant al seu director, Baltasar Fiol, com a tots els integrants de l'agrupació, tancaren esplendorosament cada una de les tretze composicions que oferiren, el primer dissabte de desembre, dia 7, des de l'Altar Major de l'església.

MACIÀ MANERA, A LLEIDA

Segons la premsa diària, ens hem assabentat que el nostre paisà, Macià Manera, fins ara reclòs a la presó d'Alcalá Meco a Madrid, ha estat traslladat a la de Lleida, motiu pel qual desitjam que el temps que li resta de pena li sigui més suportable.

Tercera Edat

SOPAR I FESTA DE CLOENDA D'ANY

Els nostres majors tornaren celebrar, com ja és tradicional, la festa d'acomiadament d'any.

El 27 de desembre un centenar de persones es reuniren en el restaurant "Cas Carboner" per gaudir d'un bon sopar i seguidament fruir també, com ja és costum després dels seus tiberis, d'un animat ballet de saló.

Amb aquests ingredients resultà una festeta agradable, simpàtica i digna de ser conservada.

El concert que va encetar la incorporació de la Coral "Mont-Lliri" a la Federació de Corals de Mallorca fou molt ben valorat pels nombrosos assistents a l'audició

ALUMINOSI A LA CASA DE LA VILA

Encara que l'edifici, de moment no oferesqui perill d'esbucament ni molt manco, el fet cert és que els tècnics especialistes han detectat aluminosi a certes parets i sòtil de la Casa de la Vila. Rest a ara que l'arquitecte municipal ho valori amb exactitud, es demanin les ajudes adients i se solucioni aquesta deficiència.

MANCOMUNITAT DES PLA

Dia 3 de desembre es reuní el Ple dels representants de la Mancomunitat des Pla, entre els que hi figura el nostre batle com a vice-president.

Un dels temes principals era el de la tassa per la recollida de fems. No hi hagué acord, motiu pel qual s'hagueren de prendre mesures que no agradaren a tots.

COMISSIÓ DE SEGUIMENT DE L'HOSPITAL DE MANACOR

El nostre paisà Antoni Gomila ha estat nomenat secretari de la Comissió de Seguiment de l'Hospital de Manacor, una entitat constituïda amb la finalitat d'aconseguir que ben prest sia realitat l'edificació i culminació de tan necessari centre sanitari.

CALENDARIS DE L'AJUNTAMENT

Han estat molts els montuïrers que els darrers dies de desembre han passat per la Casa de la Vila a recollir el calendari que, gratuïtament i per a totes les llars, ha editat el nostre Ajuntament. Un detall que és d'agrair.

CONCERT DE LA BANDA DE MÚSICA DE PETRA

El darrer dissabte de desembre, dia 28, la banda de música de Petra, dirigida per Pere Siquier, oferí a l'església un selecte concert musical al mateix temps que es projectaven unes seleccions de pel·lícules a què feien referència les peces que interpretaven.

EL PAS DEL 91 AL 92

Com anys passats, les 12 campanades que assenyalaven el pas del 1991 al 1992, foren celebrades a Plaça enmig d'una gran concurrència. Però aquesta vegada amb la novetat que l'Ajuntament va obsequiar tothom que en volgué, els raïms per commemorar tan desitjat esdeveniment. No mancaren tampoc els trons, coets, xampany... ni els platerets coincidint amb les hores que, com anys passats, feia sonar na Joana Tugores, per fer més espectacular la bulla.

I per molts d'anys!

Miquel Nicolau Mayol cantà la sibil·la per primera vegada

Una interpretació que va complaure els assistents a matines

Quan en Miquel Nicolau Mayol començava les primeres estrofes de

“El jorn del Judici
parrà qui haurà fet servici”

els assistents a les matines d'en-guany, que no el coneixien, començaren a preguntar-se qui era aquest nin precoç que interpretava la Sibil·la per primera vegada.

Idò bé, aquest Miquel és un nin de 10 anys, fill d'en Tomeu “Llagat” i de na Maria “Peragoia”. Un nin que fou de la darrera fornada dels qui anaren a escola a Ca Ses Monges abans d'anar-se'n de Montuñri i que ara va al Col·legi “Joan Mas i Verd” on cursa el cinquè d'E.G.B. Té dos germans més petits, encara que ell —segons ens relataria més envant la mare— no arribà a la llar fins que ella no hagués complit els quaranta.

Intentem, però, que sia el mateix Miquel qui ens contesti a les nostres preguntes:

—¿Com t'agrada la música?

—M'agrada bastant.

—¿Vas a l'Escola de Música?

—Sí. Ara faig el primer de solfeig.

—¿Ja toques qualche instrument musical?

—Sí, començ a tocar el clarinet, però encara en sé molt poc.

—Es pot dir —aquí intervé la mare— que la Junta del Patronat de Música va considerar que, en vista que els al·lots s'avorrien, si ja començaven a tocar qualche instrument estarien ocupats i mentrestant tendrien més il·lusió. I quan demanaren a en Miquel quin era l'instrument que li agradaria tocar, s'inclinà pel clarinet. O sia, que compagina el solfeig amb l'instrument musical. Per altra part —continua na Maria— el professor ens diu que té moltes qualitats, però que és gandul i nerviós. Si ell s'empenyora en tocar el clarinet, ho pot fer molt bé.

—¿Deu tenir altres qualitats?,
—preguntam a la mare—.

—De sempre ens han dit que té molt de sentit musical.

Continuam tot seguit les preguntes a en Miquel i li demanam:

—¿Què fas comptes fer, en l'aspecte musical, quan siguis gran?

Es veu que encara no s'ho té pensat; però al cap d'una estona contesta així:

—M'agradaria cantar i tocar a la banda de música.

—Passem ara a parlar del teu paper de Sibil·la. ¿Quin temps has emprat en la teva preparació?

Aquí torna intervenir la mare, i diu:

—Molt poc temps. Molts de dies no pensava a anar a assajar. Per altra part s'ha de dir que la primera setmana ja va “agafar” les notes i durant aquests dos mesos abans de Nadal en va tenir suficient. No és que hi anàs cada dia, sols un quart d'hora tres o quatre dies per setmana.

—¿Qui et va ensenyar, Miquel, el cant de la Sibil·la?

—El director de la coral, en Baltasar Fiol.

—Ara tens deu anys, segons ens has dit, per tant, durant un parell d'anys podràs esser la sibil·la. Però no sabem si o no t'ha agradat.

—Sí, molt (contesta tot d'una).

—¿Quants n'hi ha que t'han donat l'enhorabona o t'han felicitat fins avui, segona festa de Nadal?

—Molts (contesta amb una cara de satisfet).

Nosaltres, per part nostra, ho consideram lògic, tota vegada que es pot dir que tots els qui participarem a la vetla de Nadal l'escollírem amb satisfacció i ens va complaure.

—I respecte als estudis, ¿què?

—Ara faig cinquè d'E.G.B.

—¿Què és el que més t'agrada?

—Per ara les matemàtiques, però abans no era així. Era l'assignatura que més rebutjava.

—Digues —intervé la mare— que abans les matemàtiques no t'agradaven gens i que ara és l'assignatura que més t'atreu. Digues també que fins que vares començar tercer no t'agradaven gens, però després, amb el professor Josep Ma. Munar, ja t'agraden molt, tant és així que és l'assignatura per la que tens més interès.

—I en esser gran, ¿què penses o què has decidit esser?

—Arquitecte.

La mare ho corrobora dient:

—Sempre ha dit lo mateix.

Esperem que tant la veu com les qualitats musicals d'aquest nou “sibil·ler” perseverin en en Miquel.

Onofre Arbona

Agroturisme

Ajuda a les finques que s'adaptin al turisme rural

La Conselleria d'Agricultura ha obert una línia d'ajudes a les finques que s'adaptin al turisme rural

Per als qui ho desconeixen, direm que s'entén per agroturisme la prestació de qualsevol tipus de servei turístic per motius vacacionals i empriu, realitzada en el si d'una explotació agrària existent en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta norma i que es trobi en plena activitat agrícola, ramadera o forestal.

L'ordre de la Conselleria de Turisme de dia 9 de juliol estableix el registre d'activitat d'agroturisme de les Balears.

Tot interessat en exercir l'activitat d'agroturisme haurà de sol·licitar la inscripció en el "Registre d'Activitats d'Agroturisme" d'acord amb allò que estableix l'article 69.1 de la Llei de Procediment Administratiu de 1-7-58.

Condicions per acollir-s'hi

- Que sigui agricultor o titular principal en el sector agrari.
- Que tinguí una capacitat professional suficient.
- Que elabori un pla de millora per a l'adaptació agrària.
- Que es comprometi a dur una comptabilitat simplificada.
- També podran beneficiar-se de les ajudes els titulars d'explotacions agràries que sense exercir l'activitat agrària com a activitat principal, obtenguin com a mínim un 50 o/o de la seva renda global a partir d'activitats agràries forestals, turístiques, artesanals o activitats relacionades amb la conservació de l'espai natural.

Documents que s'han de presentar

- Memòria descriptiva a la qual hi figurin les següents dades: Nom de la finca, situació, característiques de la finca, superfícies cultivables, tant de regadiu com de secà, superfície de pinar, etc.
- Escritura de propietat o, si pertoca, contracte de lloguer o de parcel·la on figure l'autorització expressa dels propietaris per a la dedicació a agroturisme.
- Informe emès per la Direcció General d'Estructures Agràries i Medi Natural de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.
- Certificat de l'Ajuntament que correspongui, acreditatiu que l'edifica-

ció es troba fora del nucli urbà i en sòl qualificat com a no urbanitzable.

- Declaració jurada de la coexistència permanent d'activitat de producció agrària, ramadera o forestal amb els serveis turístics.

- Cèdula d'habitabilitat.
- Croquis de l'edificació on es detallin els equipaments i mobilitari.

Ajudes per alimentació

Es pot sol·licitar l'ajuda per a l'alimentació del ramat amb una subvenció aproximada de 5 pessetes per quilo i una quantitat de 25 quilos per cap per al ramat ovi i 100 quilos per al vacú.

Per a més informació, a la Conselleria d'Agricultura i Pesca de la C.A.I.B., C/ Foners, 10 - Tlf. 17 61 00 - 01, Palma.

Els Serveis Insulars Comarcals són al carrer Major, 5. Tlf. 65 03 32 - Campos.

Gaspar Socias Mora

UN LLIBRE NOU

L'EVANGELI SEGONS UN DE TANTS

de Blai Bonet

Encara que bona part dels versos dels poemes de Blai Bonet no siguin ben mesurats ni degudament accentuats segons les regles gramaticals o la preceptiva literària, aquest recull, sota el títol "L'Evangelí segons un de tants"(1), ens ofereix una mostra suficientment palpable i considerablement profunda de la inquietud religiosa i humana de l'autor.

¿Com consideraria un profà els texts evangèlics? ¿De quina manera es desenvoluparia un home o dona qualsevol situat davant els prodigis que transcriuen els llibres sagrats?

Respostes variades, elucubracions de tota mena ens les ofereix en Blai Bonet en aquest volum, per altra part descriptiu tant de situacions extremes com de conjuntures lògiques o provocades a l'entorn de passatges evangèlics. Uns poemes on també apareixen ressenyats certs passatges que incidiren en la vida real de l'autor.

El volum conté la recopilació de 18 poemes "on parlen Jesucrist i el poeta... i on el poder expressiu i el desordre conceptual arriben a una situació límit" (2). O.A.

(1) Biblioteca Bàsica de Mallorca.- Consell Insular de Mallorca.- Editorial Moll.- Palma, 1991.- 108 pags.
(2) Del próleg. de Jaume Vidal Alcover.

FIAT MOTOR
ES PLA FIAT

VENDA I TALLER
MECANIC DE TOTA
CLASSE DE COTXES

RAFEL ROSSELLÓ NICOLAU

C/ Emili Pou, 36

Tlf. 64 65 75

Montuïri

Esbós de tres curtes biografies de montuïers

FRANCESC SASTRE I NOGUERA Trellador del tren

Francesc Sastre i Noguera neix l'any 1920 i mor el 1957.

Quan era petit féu com tots els altres anà a escola fins els catorze anys.

Després d'haver treballat un parell d'anys de pagès, es posa de jornalero al tren, a la companyia "Ferrocarriles de Mallorca". Allà treballava traginant i col·locant rails del tren.

Francesc i la que havia d'esser la seva dona, Francisca Gomila Ginard es van conèixer al "Banc de s'Oli" a Ciutat, un dia que eren a fer mercat a Palma, on hi havien anat així com hi anaven abans: amb mul i carro. Tres cops per setmana: dilluns, dimecres i dissabtes.

Quan començaven a festejar eren molt joves, devuit en Francesc i desset na Francisca. Ells dos cada diumenge es trobaven al cinema. Per cert que una de les pel·lícules que recordaren molt de temps fou "Mique Strogoff".

Ell va obtenir un diploma per la seva saviesa en lletres. Després d'un parell d'anys de festejar, l'amo en Francesc va esser cridat per anar al servei militar, cosa, però, que no va poder fer a causa d'una malaltia del cor. Es van casar l'any 1941 després d'haver festejat quatre anys. L'any 1945 van tenir la seva única filla, na Maria Sastre Gomila.

Una anècdota molt divertida entre la filla i el pare va esser la següent: Un dia, com de costum, anaven a fer feina a "S'Almudaina". A l'hora de tornar-se'n a ca seva, na Maria va veure un parell de guioletes de figuera amb un aspecte agradable. Na Maria no sabia pujar a la figuera, i així com va poder aconseguí pujar-hi. El seu pare, d'abaix, li va dir que li donàs les girgoles. Fent equilibris, na Maria agafava les girgoles i les anava posant dins un paner mig foradat, fins que, acabades les girgoles, va donar el paner al seu pare. Mentrestant na Maria no sabia com davallar, gemegava a l'hora que l'amo en Francesc preparava el vehicle que els havia de dur a casa. El pare, d'enfora, li digué com davallar, però ella tenia por fins que li digué que es tiràs de cap o de cul, però que fes via. A la fi, ella, clucà els ulls i es tirà. No es féu molt de mal, però veié que el seu

pare ja havia partit. Ella, coixa, arrancà el trot, pegà un llongo fin asseure's de fora el seu pare.

Passats uns anys, l'amo en Francesc moria d'un atac de cor mentre feien matances a ca seva, en braços de la seva filla Maria. Ella sols tenia 13 anys.

*Ma. Pilar Amengual Gomila - 8è.
Catalina Barceló Sastre - 8è.*

FRANCISCA VERD ANDREU

Madò "Xiva" tenia una de les primeres botigues de Montuïri

Madò "Xiva" va néixer dia 14 de juliol de 1914 (ara té 77 anys).

De petita vivia devora Can Moragues, a fora vila, i anava a escola amb els nins d'allà. Ella hi va anar des dels 3 als 9 anys i va deixar d'anar-hi perquè els nins "Moragues" l'havien deixada, a l'escola, i la mare no volia que hi anàs tota sola. Els seus germans no varen tenir l'oportunitat d'ella i es van llogar per jornaleros.

Els seus pares eren: Mariano Verd i Alemany i Sebastiana Andreu i Veny.

Al poc temps d'esser casats (amb Francesc Mayol i Cerdà) van posar la botiga que rebia el nom de "Ca Madò Llofriva". Fou una botiga que va tenir molt d'èxit a causa que en el poble només hi havia dues botigues i també perquè tenien un hort amb molt de gènere.

La botiga va durar 45 anys. La van llevar perquè la jove que els ajudava es va casar i se'n va anar a viure a Palma. Ells dos no es van veure amb cor per seguir sols i van tancar. Poc després el seu home va morir.

La botiga estava situada en el carrer del Pou número 7. Estava oberta tota la setmana, tret dels diumenges que els van

obligar a tancar. Venien comestibles, oli, fil, etc....

Entre altres coses ens contava que en aquell temps també hi havia gent "polissona", que robava un grapada d'arròs (ara ja no se'n roben, de grapades, sinó paquets). També ens deia que feien molta feina perquè sempre tenien "el darrer crit". Van tenir una de les primeres TV de Montuïri, un dels primers cotxes, un dels primers camions i fins i tot dues geleres. Déu meu, quantes coses!

Més envant contava que l'arròs anava a 40 cèntims, el cafè a 40 cèntims i l'oli, el producte més car, a 1'50 o 1 pta. I el que comprava a 25 cèntims ho venia a 40, guanyant, per tant, 15 cèntims.

*Neus Oliver Manera - 8è.
Margalida Verge Rufian - 8è.
Francinaina Antich Mayol - 8è.*

BARTOMEU ROSSINYOL CERDÀ

Féu el servei militar a Africa

Bartomeu Rossinyol Cerdà "Bou" anà a escola quan era jove i el seu mestre era l'amo en Palou i Capellà. Anava allà on hi havia l'antiga placeta d'en Marc.

Treballava per ca seva de pagès i com a "hobby" tocava el clarinet amb la banda de música.

L'any 1925 va fer el servei militar. Dia 9 de desembre va anar destinat a Africa. D'Inca agafà el tren i a Palma el vaixell fins al Marroc. Va anar a Tetuan, a una quarantena de quilometres de Ceuta. El dia de Sant Bartomeu volia sortir amb un comboi i el "jefe" els va dir que no. I tornaren amb la bístia d'un moro. Allà estava amb cinc mallorquins, que no eren de Montuïri. En aquell temps, fent el servici, es va emmalaltir. I quan es va recuperar, va estudiar de "Cabo" i es féu "Cabo-ciclista".

En certa ocasió el seu "jefe" li digné: "Rossinyol: si vols tornar, per femelles no estarem".

Va retornar a Mallorca i es casà amb n'Antònia, que fa onze anys que és morta. Ara l'amo en Tomeu no es dedica a res, professionalment, tot i que li agrada anar a fora vila a fer quatre feines.

*Cristòfol Amengual Nicolau - 8è.
Gabriel Amengual Martorell - 8è.
Antoni Cerdà Ferrer - 8è.*

Joan Miralles Mayol, "de Can Francesc"

A finals de segle passat, fou el manescal de Montuïri, Pina i Lloret

Del matrimoni format per Francisc Miralles "de Can Francisco" amb na Joana Maria Mayol, a mitjan segle passat, concretament el 13 de febrer de 1849, va néixer a ca seva, el domicili del qual era a una de les primeres cases del carrer d'Es Pujol, allà on ara és Can Martí Ferrer "de Son Coll", en Joan Miralles Mayol, un ninet molt apreciat pels seus pares els quals es preocuparen, ja des de petit, de donar-li lletra.

Totd'una va anar a escola a Montuïri, però quan fou més gran el passaren a Ciutat, intern, amb els frares Escolapis. Fou bon estudiant, però l'atreia fora vila i tot quant estava relacionat amb la pagesia. D'aquí que d'acord amb els mateixos frares, els seus pares i naturalment el propi interessat, prengueren la decisió de fer-lo estudiar de manescal a Madrid, a l'escola especial de veterinaris que allà hi havia.

En aquesta escola superior es va distingir per la seva aplicació i bon caràcter. També féu bones amistats, i a més els professors l'apreciaven molt.

Al poc temps d'haver complert els 27 anys, era l'any 1876, aquesta escola oficial li atorgava el títol de *Profesor Veterinario*.

Sobre aquesta professió cal fer dues observacions: que per tot el regne de Castella els anomenaven *albeitares*, però amb el pas del temps i amb els estudis assolits, exercien aquesta professió amb el títol de *Profesor Veterinario*. I per altra part, allà on varen començar a anomenar-los "manescal" fou a Catalunya i per la següent raó: Hi havia hagut la guerra a la que hi participà Alemanya i molts de caps d'aquell exèrcit, que sempre anaven en cavall, ostentaven el títol de "Mariscal". I aquests tengueren una gran influència dins els països catalans. I per altra part, els

veterinaris, per anar d'una a altra possessió o per fora vila, sempre hi anaven amb cavall, muntats, semblants als "Mariscals" alemanys. D'aquí que al poc temps la gent els va batiar amb la paraula "manescal".

Els darrers anys del segle passat i concretament les dues darreres dècades i la primera d'aquest, en Joan "de Can Francisco" va exercir de manescal a Montuïri, i també a Pina i a Lloret, ja que era l'únic que hi havia en tots aquests voltants.

Per anar a fora vila sempre s'hi traslladava amb un cavall que tenia sols per exercir la seva professió. Era molt diligent i la gent amb qui tractava l'apreciava molt. Frequentment rebia obsequis dels amos de les possessions a qui atenia, ja bé animals de caça o de corral, i també fruita primerenca.

Durant molts d'anys fou el titular de Montuïri, motiu pel qual sols cobrava un real (0'25 ptes.) per visita, però a Pina i a Lloret en cobrava tres (0'75 ptes.). I cap a l'any 1910 ja exigia una pesseta per visita.

Els mitjans terapèutics que emprava per curar els animals en el

seu temps, avui ja estan pràcticament tots desfasats. Es valia preferentment del foc, quan es tractava de curar animals coixos, deformacions en els ossos o crescudes inadequades de les mateixes vèrtebres. Frequentment feia ús dels botons de foc.

Per a cures senzilles emprava argila i vinagre, ja que les sulfamides —tan de moda avui— encara no estaven inventades. Sempre portava amb ell una caixa de fusta amb tots els instruments i utensilis que podia necessitar per a les intervencions quirúrgiques, i algunes de les poques medicines que s'empraven en aquell temps. I encara el seu nét la conserva com una relíquia fidedigna.

Dins la classe veterinària era molt natural fer ús del que es diu sagnar (treure sang). Era freqüent treure'n dos o tres litres a un animal gros, com un mul o un cavall, ja que era una mesura terapèutica molt general, sobretot tractant-se de malalties de tipus tifoide i fins i tot de caràcter general. I aquí cal dir que avui encara alguns pastors sagnen les ovelles quan temen per la seva vida si no hi veuen altre remei.

Per altra part, el nostre personatge, a més de manescal, es va interessar molt pel conreu, i d'una manera especial per la vinya, que fomentava molt. Va fundar a Montuïri una societat d'exportació de vi; però no va ser de llarga durada.

Com tampoc no ho fou la seva vida: 13 dies abans de complir els 66 anys, era el 31 d'agost de 1915, moria a Montuïri. El seu germà, Antoni, prevere, presidí el funeral. Encara que la seva dona, na Maria Ribas Martorell, va viure fins als 74 anys, morint el 1932.

Onofre Arbona

Nota. Les dades d'aquesta ressenya ens les ha facilitades el seu nét, en Joan Miralles Bibiloni "Manescal".

"Míster Darío", un estudiós del futbol

Darius Fernàndez, antic porter, és l'entrenador del Montuïri

Darius Fernàndez, de 43 anys, resident i nascut a Palma i empleat de banca, fou en el seu temps un dels millors porters de Mallorca.

Començà jugant amb el "San Javier" juvenil i un any després ja jugava a 2a. divisió amb l'històric "Balears". Posteriorment passà per l'Andratx, el Vilafranca i el Ses Salines de 3a. divisió.

Suplir un dels millors entrenadors que ha tengut el Montuïri arribà al nostre club en els inicis de temporada amb l'esperança d'aconseguir una classificació digna dins regional preferent.

I cal dir que no començà gens malament, atès que el Montuïri fou líder durant vuit setmanes, encara que actualment la màquina no vagi tan fina.

—¿Estàs satisfet amb la campanya que està fent el C.D. Montuïri?

—En principi —diu ell— anam situats on pertoca. El que va passar és que començarem molt bé, inclús jo n'estava sorprès. I ara hem tengut la davallada que jo esperava, la qual es deu a una decaiguda física i a la mala sort que hem duit en les lesions i en alguns partits.

—¿Com fas comptes arreglar aquesta situació?

—En el sentit físic farem una nova pre-temporada després del descans de Nadal. Anirem a córrer per Ses Rotes, per Son Sastre i, si ens deixen, utilitzarem el gimnàs de l'escola per treballar d'una manera completa. I en quant a moral esperem dur la sort per aliada, com al principi de lliga, i recuperar els jugadors lesionats o indisposats que tenim.

Arran d'aquesta manca de plantilla sabem que en Darius i la directiva comptem amb la pedrera. De fet ja han debutat tres juvenils en el primer equip: un incorporat des de l'inici i els altres dos agafats per necessitat. Ells són en Mateu Gomila, en Llorenç Garcies i en Jeroni Massanet.

Després li demanàrem:

—¿T'agrada la política que duen els directius respecte a aquest assumpte?

—Estic molt content d'haver arribat

Darius Fernàndez entrena aquesta temporada el Montuïri de I Preferent

a aquest equip i trobar-me amb una sèrie de gent activa que fa una feina desinteressada per tal que els joves montuïrers puguin practicar el futbol. Des que som aquí no he rebut pressió de cap tipus i per això crec que l'èxit està assegurat, sempre que siguem optimistes i la gent ho aprecii.

—Ja que hem tocat el tema de l'afició, ¿què en penses d'ella?

—La veritat és que al principi que anàvem tan bé venia molta gent al camp; i ara, just perdent una sèrie de partits, ens han abandonat un poc. Però jo esper que en aquesta segona volta tot vagi encara millor.

—¿Creus que això és degut a que l'aficionat vol veure un futbol ofensiu, amb gols, i no li sembla bé el sistema de jugar amb una sola punta?

—Això no és veritat —respon en Darius—. El Montuïri en cap moment ha jugat amb una punta, sempre amb dues o tres. El que passa és que només n'hi ha un de fix i els altres s'incorporen quan atacam. L'esquema està plantejat per tapar tots els forats en defensiva, i per tant aquestes dues mitges puntes no poden oblidar la seva tasca defensiva.

—Hem xerrat de l'afició i del sistema. Però, ¿què tal l'ambient d'equip?

—Crec que amb l'equip que tenim,

i no em queix ni molt manco, s'ha fet una gran amistat en el vestuari, per dur aquesta classificació. Amb això vull dir que feim una pinya i ens entenem a la perfecció, encara que els don molta "canya".

—I referent a aquesta plantilla, ¿demaniaries cap reforç?

—Reforç de jugadors coneguts, no, sinó que disposàssim de més jugadors fixats per poder estar més tranquils, per tenir un equip més elàstic.

L'entrenament és a punt de començar i en Darius ens ha de deixar. Li feim una darrera pregunta:

—¿T'agradaria quedar en el Montuïri?

—Sí, m'agradaria quedar-m'hi perquè és un club muntat en pla d'amics. No deman més que el que es pot fer i perquè són molt bona gent.

—¿Afegiries res més?

—No; simplement donar ànims a l'afició i paciència a tothom.

Idò aquest és Darius Fernàndez. Ja el coneixem un poc més. Una persona senzilla i que de jove tenia la il·lusió d'assemblar-se a n'iribar, porter de la selecció i de l'Atlètic de Bilbao.

*Miquel Verd
Tomeu Veger*

L'equip juvenil acabà la primera volta líder imbatut

*Els cadets de futbol no han perdut des del 12 d'octubre
En un sol partit Francisca Bauzá (na "Kika Pera") va marcar 67 punts
dins el pavelló d'Alcúdia*

FUTBOL

Els resultats que els equips montuïrers han registrat en el passat mes de desembre han estat els següents:

BENJAMINS

Montuïri, 0 - Villafranca, 1
Badia Cala Millor, 3 - Montuïri, 0
Montuïri, 1 - Portocristo, 7
Escolar, 0 - Montuïri, 3

A la fi, victòria després de cinc derrotes consecutives.

INFANTILS

Montuïri, 4 - Escolar, 1
Cardassar, 2 - Montuïri, 3
Montuïri, 8 - Espanya Lluçmajor, 1
Poblense, 7 - Montuïri, 1

Bona anyada de gols en aquest darrer mes de l'any.

CADETS

Alcúdia, 1 - Montuïri, 4
Montuïri, 8 - Sallista A, 1
Avance Artà, 0 - Montuïri, 2
No coneixen la derrota des del 12 d'octubre (un total de vuit partits).

JUVENILS

Cardassar, 1 - Montuïri, 1
Montuïri, 1 - Manacor B, 1
Montuïri, 3 - Xilvar, 0
Alaró, 0 - Montuïri, 2

Han acabat la primera volta amb 10 victòries, 3 empats i cap derrota; 37 gols a favor i 5 en contra. Han obtingut 23 punts a les tretze jonades disputades.

I PREFERENT

Alaró, 1 - Montuïri, 2

Segona victòria consecutiva del mes de desembre i ja no se'n registraren més. Aquest partit es va jugar el divendres, 6, dia de la Constitució, i va ser dominat pel Montuïri, que va obtenir una merescuda victòria i dos punts a camp contrari, on feia ja temps que no havia puntuat.

Campos, 2 - Montuïri, 1

Després d'avançar-se l'equip local en el minut 35 i quan mancaven cinc minuts per al final, va empatar el Montuïri

per mediació de Manolito. Aquest partit no va poder ser mantingut perquè Toni Roig, del Campos va desfer la igualada en el temps de descompte.

Montuïri, 1 - Murense, 2

"Dominar no és guanyar", ni "crear ocasions vol dir marcar gols". Això passà al Montuïri, que va dominar la major part de l'encontre a un Murense que va saber tancar-se bé dins el seu redol i va aprofitar dues de les tres ocasions que al llarg del partit va tenir. Els visitants posaren el marcador en 0-2 al minut 4 de la segona part. Deu minuts després, Juanjo va fer el gol vermell-blanc.

Constància, 3 - Montuïri, 0

S'ha de veure per creure-ho. Sense crear gairebé perill, el Constància va marcar el primer gol a la primera meitat. Després el Montuïri es va obrir i en Juanjo va fallar dues claríssimes ocasions de gol. Quan ja mancava poc per al final, en dos contraatacs "inqueros" —fruit de l'estrament de línies dels montuïrers, que cercaven l'empat— es produïren dos penals i els locals augmentaren un avantatge que fins aleshores no era just. A recordar l'arbitratge d'un dolent col·legiat, Ventura Negre, que va expulsar per doble amonestació tres jugadors montuïrers (Matas, Campos i Manolito) en un partit molt esportiu. També mostrà la targeta vermella a Benet, per la nova normativa de tocar la pilota amb les mans dins l'àrea quan hi ha jugada de gol.

FUTBOL-SALA INICIACIÓ

El 24 de novembre va començar el torneig escolar comarcal de promoció de futbol-sala de la categoria iniciació. L'A.P.A. hi ha inscrit un equip que és entrenat per Bartomeu Miralles "Marró". Pel sistema lliga, els nostres nins de sis i set anys (primer i segon d'EGB) juguen amb el Sineu, Escola Nova de Porreres, Sant Jordi i Petra. Fins ara han disputat tres partits: derrota dins Sant Jordi i victòries (totes dues per 4 - 2) dins Sineu i Es Dau contra el Petra.

Des que començaren, les jugadores de bàsquet s'esforcen i ho donen tot per al seu equip

BÀSQUET

MINI-BÀSQUET

Montuïri, 9 - Lluçmajor, 29
Jov.Mar. de Sóller, 38 - Montuïri, 12
Montuïri, 11 - Esporles, 24
Mals resultats i un llarg camí d'aprenentatge.

INFANTILS

La Salle, 38 - Montuïri, 16
Es va suspendre el partit Montuïri-Joventut Mariana a causa que la pista patinava i no es va presentar el Rotlet-Molinar dia 21.

CADETS

Montuïri, 52 - Sagrat Cor, 48
Sant Josep, 53 - Montuïri, 48
Gesa Alcúdia, 32 - Montuïri, 98
Montuïri, 81 - Pop Shop d'Inca, 17
En el partit disputat dins Alcúdia, Francisca Bauzá Blanch, més coneguda per na "Kika Pera" va encistellar ella sola 67 punts. Possiblement un rècord a la categoria femenina.

Biel Gomila

Noves normes perquè el condol dels funerals sigui més fluid i ordenat

CONDOL DELS FUNERALS

El Consell Parroquial de Pastoral a la seva darrera reunió, celebrada dia 4 de desembre de 1991, va discutir i acordar unes noves normes sobre el condol dels funerals, a partir de principis de gener.

- Es començarà a donar el condol 15 minuts abans de l'hora de la missa.

- Els familiars es col·locaran en el segon banc de cada costat, en l'ordre que els convengui.

- Tothom entrarà pel portal major. La gent avançarà pel passadís del costat de la capella del Roser, passarà per davant tots els familiars i sortirà pel portal del homes.

- Aniran passant per bancs, de davant cap endarrere i els qui vulguin quedar a l'Eucaristia es podran tornar asseguts. Després passaran els qui estiguin drets vora el portal major o vagin arribant des de fora.

- Per no dificultar la sortida, es prega que no s'ocupi el passadís i les capelles entre el portal lateral i l'altar major.

És de suposar que les primeres vegades caldrà que algunes persones ajudin a posar ordre i organitzar la desfilada. Esperem que aquest sistema, que se segueix a altres pobles, sigui acceptat i respectat també a Montuïri, per bé de tots.

CATEQUESI

Passades les vacances de Nadal, torna continuar el ritme quinzenal de la Catequesi parroquial:

Dilluns dia 13 de gener a les 21: Catequesi Familiar amb els pares dels nins de primer curs de Catequesi.

Divendres 17 de gener: Catequesi Familiar per als pares dels nins de segon de Catequesi.

Dilluns 20 de gener, a les 18: Catequesi Infantil.

S'ha de fer constar que es nota un rendiment bastant major dels nins, si els pares assisteixen a la Catequesi Familiar i, per tant, preparen el tema per ajudar-los a ca seva. No hi ha dubte que l'interès dels pares és bàsic i insubstituïble.

PREPARACIÓ DE BAPTISMES

Dia 20 de gener, a les 9 del vespre a la rectoria, tindrà lloc una vetlada preparatòria per als pares dels nins que han d'esser batiats abans de final d'abril.

Els pares interessats, convé que avisin com més prest millor.

FORMACIÓ PER A CATEQUISTES

Seguint la programació elaborada per aquest curs, la pròxima trobada de preparació per a catequistes i altres educadors de tot l'arxiprestat serà el dimecres dia 22 de gener a la Residència de Porreres.

El tema serà: "Les multiplicacions dels pans", i el conduirà el rector solidari Pere Orpí.

Fa quatre anys, la Mare de Déu de la Bona Pau fou devallada al poble

FESTA DE LA BONA PAU

Com cada any, dia 24 de gener celebrarem de forma senzilla la festa de la Mare de Déu de la Bona Pau.

A les 8 del vespre celebrarem l'Eucaristia a la Parròquia.

No cal dir que tots els devots de la nostra Mare hi estan convidats.

COLLECTA PER CARITAS

La collecta a benefici de Caritas Diocesana, que cada any se sol celebrar per les festes de Nadal, de bell nou ens ha donat ocasió de sentir-nos un poc més solidaris amb els germans més pobres i marginats. Es va recollir un total de 72.725 pessetes.

FESTA DE SANT ANTONI

Com cada any, honrarem Sant Antoni amb un Ofici solemne, a les 11 del matí. A continuació, a l'avinguda d'Es Dau, tindrem les clàssiques beneïdes d'animals.

Tant de bo que enguany siguin més dignes i civilitzades que l'any passat. Si volem mantenir una tradició, procurem que no hi hagi ningú que "se'n rigui des sant i de sa festa".

Poema

A LA MARE DE DÉU DE LA BONA PAU DE MONTUÏRI

Reina sou de Montuïri
Verge de la Bona Pau;
una flor, un prec, un ciri
vos oferesc, si vos plau.

Teniu el vostre Casal
dalt el Puig de tant estim
perquè és nostra i és suau
la pujada fins al cim.

Com tots els montuïrers
he vingut tantes vegades!
dies de festa i feiners
vos he omplet de besades.

Petita sou i agradosa,
sempre vos vull recordar,
lleugera com una alosa
a vostres peus vull volar.

I llavors del Puig baixar
semblant alegria i pau
duïta de la vostra mà,
Mare de la Bona Pau!

Gabriel Frontera, Pre.

Demografia

Desembre de 1991

NAIXEMENTS

Dia 6.- Rafel Estarellas Ribas, fill de Cristòfol i Coloma.

Dia 18.- Joana Maria Estany Munar, filla de Joan i Margalida.

DEFUNCIONS

Dia 4.- Gabriel Manera Fullana, casat de 82 anys. "Serral".

Dia 4.- Rosa Mascaró Gomila, viuda de 94 anys. "D'Es Puig Moltó".

Dia 6.- Joana Oliver Amengual, casada de 74 anys. "Xorri".

Dia 10.- Antoni Cerdà Garcias, viudo de 79 anys. "Baco".

Dia 20.- Margalida Darder Costa, viuda de 86 anys. "De Son Massanet".

RESUM DE 1991

Naixements: 23 (10 nins i 13 nines)
Defuncions: 35 (14 homes i 21 dones)
Pèrdua: 12 (4 homes i 8 dones)
Matrimonis: 15.-

Pluviòmetre

Pluja del mes de desembre

Dia 1	4'6 litres m2.
" 2	0'5 "
" 3	3'2 "
" 4	0'7 "
" 10	5'7 "
" 12	1' "
" 13	3'9 "
" 14	3' "
" 15	0'4 "
Total	23' "

RESUM DE 1991

Gener	166'9 litres m2.
Febrer	68'4 "
Març	29' "
Abril	49'2 "
Maig	96' "
Juny	29'8 "
Setembre	123'6 "
Octubre	70'3 "
Novembre	25'6 "
Desembre	23' "

Total anual. . . . 681'8 "

El dia més plou de 1991 fou el 25 de gener amb 86'6 litres m2., que fou quan hi hagué les inundacions.

Temps passat

25 ANYS ENRERA

Gener de 1967

Nova Mestra

A BONA PAU publicàvem que Petra Ramonell Sastre acabava d'obtenir el títol de Mestra de Primera Ensenyança.

Per al nou enrajolat

També publicàvem que sis nins mon-tuïrers que estudiaven a Lluc, a iniciativa pròpia i dels seus estalvis, han contribuït amb 500 pessetes per al nou enrajolat que ben prest s'ha de fer a l'església.

50 ANYS ENRERA

Gener de 1942

Prestació personal

En aquell temps la gent del poble encara es veia obligada a la prestació personal. I a fi que es realitzàs així com pertocava, a la sessió de l'Ajuntament de dia 17 de gener es nomenaren dos regidors perquè se n'encarregassin: Antoni Cerdà Miralles i Joan Trobat Miralles.

100 ANYS ENRERA

Gener de 1892

S'esbucà l'excusat

Degut a les pluges i mal temps, una paret de l'excusat que hi havia en el corral de l'Ajuntament es va esbucar. Al cap d'una quinzena de dies la Corporació acodava que l'adobassin.

Noces d'argent

GENER DE 1977

Dia 6.- Gabriel Mut Molinas (de Sineu) amb Francisca Fiol Andreu "Mostatxeta".

Dia 21.- Monserrat Mascaró Esteve (de Manacor) amb Isabel Vich Miralles "Perulla".

Dia 26.- Pere Taberner Darder de Son Massanet amb Antònia Barceló Manera "Llargueta".

Cuinar en casa

CARAGOLS A LA MARINERA

S'han de bullir el caragols com de costum. Sofregir dos calamars frescs i gambes. Llavors bastantes cebes i tomàtiques. Els caragols ben escolats, mesclar-los amb el sofrit i que bullin uns minuts a poc foc. Finalment, afegir mig tassó de llet i que bulli un poc més.

Francisca Ma. Gomila Gelabert "Xigala"

Gloses

A NA BÀRBARA DES FIGUERAL

Madò Bàrbara, amb alegria: que molts d'anys pugui venir amb l'amo en Miquel "Parri" i es qui me deuen sentir sempre fent-nos companyia; és lo que desitjaria, si convé, que fos així.

Miquel "Parri"

DINS ES CINEMA DE CA N'ALOI

Si acàs s'estreventia tocar una extrema-unció, diràs una oració pe'n Llorenç "Batle", Maria, que per ventura seria sa seva salvació.

Llorenç "Batle"

L'autor és el pare d'en Pere Capellà i la dedicà, fa una cinquantena d'anys, dins el cinema de Ca n'Aoi, a la seva nora amb motiu d'un glosat.

EN EL PARLAMENT

¿No trobau que això és massa per una unitat de cost?

¿Quin mal hi ha dir-li impost si no és cànon ni tassa?

Sols voleu omplir sa beça i buidar-nos es rebost.

Pere Sampol

PER LES FESTES DE NADAL

Som un homo natural, de poca sabiduria; lo que més m'agradaria passar amb tots en companyia i amb salut i alegria aquests dies de Nadal, i d'un modo especial en honor de s'alcaldia.

Ses festes són d'alegria, i per molts són de tristor, però hem de prendre amb humor tot lo que Déu mos envia; que recordàssiu voldria aquesta hermosa cançó.

Miquel Massanet "Parri"

Refransys

Gener eixut,
tot l'any put.

Aigua de gener
umpl les bótes i el graner

Als homes de Montuïri
que més han destacat i enlairat

BONA PAU

en els 40 anys d'existència

A TOTS MOLTS D'ANYS

**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**

